49՝Դ ՏԱՐԻ Թիւ 1620 Կ. ՊՈԼԻՍ ԵՐԿՈՒՇԱԲԹԻ 2 –16 ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 1906 27 ՇԱՊԱՆ 1324 – 2 ԹՐՇՐԻՆԸ ԷՎՎԷԼ 1322

Journal Armenien
MANZOUME-I-EFKIAR
Grand' Rue de la S-Porte.
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ ԿՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԹՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Գալաթիա Մէյ Մահալէսի, 38

Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ եւ չեն տրուիր

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ, ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افکار
ارمنجه یومی وسیاسی غزیته در
صاحب امتیازی: اوهانس فریج
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՆՈՆԻՆ	Ցարկեան	Վերջանակ
Գալաթայ համար	80 գր.	50 գր.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 ֆր.	18 ֆր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար տողը 5 գրուշ
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ

10 ՓԱՐԱ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ 10 ՓԱՐԱ

ԱԶԳ. ՀԻԼԱՆԴԱՆՈՑԻ ՎԻՐԱԲՈՒԺԱԿԱՆ ՃԻՒՂԸ

ԴԻՏՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Ազգ. Հիւանդանոցի նորակառոյց շէնքերը աւարտելու վրայ են։ Այս տարի տեղեկագիրէն կ'իմանանք թէ ներքին ծրագրին մէջ բժշկական յաւելում մըն ալ կայ։

Արդեօք բժշկական յաւելում ըսուածը լոկ այս կամ անցեալ տարուան բժիշկի մը աւելցուելուն մէջ կը կայանայ, չենք յուսար և հոգաբարձութիւնը այսգունակ ընտրութիւնով եթէ հաստատութեան կարեւոր մէկ պակասը լեցուցած ըլլալ կը կարծէ ապահովաբար չատ ու չատ կը սխալի։

Ինչպէս յայտնի է Ազգ. Հիւանդանոցի ամէնէն աւելի ուշադրութեան արժանի և գրեթէ ամէնէն կարեւոր ճիւղը վիրաբուժականն է և այս ճիւղին համար մէկ վիրաբոյժ և մէկ օգնական չի բաւեր, այլ երկու վիրաբոյժ և երկու օգնական վիրաբոյժ պէտք է, եթէ երբէք Հոգաբարձութիւնը իրեն յանձնուած աղքատ-հիւանդները իր անձնական հիւանդներուն պէս դարմանել կը փափաքի։

Արդէն երբ ո և է հետաքրքիր նըկատի առնէ հիւանդաց քիչ մը մեծ թիւը և այս իսկ պատճառաւ հապճեպով կատարուած քննութիւնները, գործողութիւնները և բանսըմանները, կատարելապէս պիտի համոզուի թէ երկու բժիշկ չի բաւեր այսչափ գործին։ Հոգաբարձութիւնը եթէ երբէք այդ մասին կ'ուզէ համոզում գոյացնել, թող դիմէ իրեն դրացի Ցուսաց հիւանդանոցը հարկնալու համար թէ միայն վիրաբուժական ճիւղին հիւանդներուն թիւը ո՞րչափ է և թէ քանի բժիշկ յատկացուած է այդ ճիւղին։

Մենք այնպէս կը կարծենք թէ Ազգ. Հիւանդանոցի արդի վիրաբոյժին օգնական՝ երկրորդ վիրաբոյժ անուն ներքեւ և արդէն վիրաբուժութեան մէջ վարժ, թէ՛ տեսական և թէ գործնական մէջ հմուտ և մրցումով ընտրուած վիրաբոյժ մը պէտք է դրուի ուրուն պաշտօնը պիտի ըլլայ նախ ամէն օր այցելութիւն տալ հիւանդներուն։ օգնել առաջին վիրաբոյժին գործողութիւններուն իրրեւ առաջին ձեռնտու։ յաջորդ օրը (քանի որ առաջինը չայցելեր) աչքէ անցնել նախորդ օրուան գործողութիւն եղած հիւանդները, իր պատասխանատուութեան ներքեւ երկու իրեն յատուկ սրսկ մը ունենալ, ուր պէտք է պահէին առանց գլուխ-ֆուտի իր իսկ գործողութիւն ըրած հիւանդները, ինչպէս նաև առանց գործողութեան դարմանուող հիւանդները։

Այսպէսով աշխատութեան բաժանում մը պիտի ըլլայ և առաջին վիրաբոյժը միայն ծանր գործողութիւններով պիտի զբաղի, իսկ երկրորդը իր պատասխանատուութեան ներքեւ երկրորդական և առանց գլուխ-ֆուտի եղած գործողութիւններով պիտի աշխատի։ Ասով միանգամ ընդմիշտ պատասխանատուութեան խնդիրն ալ ճըշդուած կ'ըլլայ։

Թէ ինչո՞ւ երկրորդ վիրաբոյժը այցելու ըլլալու է։ անոր համար որ ո և է կարող վիրաբոյժ այդ պաշտօնը չընդունիր հակառակ պարագային։ Իսկ արդի երկու օգնականները, մին առաջին վիրաբոյժին՝ իսկ միւսը երկրորդին՝ պէտք է բանսըմաններ ընեն, գնեն քննեն հիւանդը, և փոխի ի փոխ գիշերը հիւանդանոց մնան, որովհետեւ այլ է պահակ վիրաբոյժը, այլ է պահակ բըժիշկը։ Չի մոռնանք նաև ըսելու թէ՝ այս երկու օգնականները բոլոր մեծ գործողութիւններու ժամանակ միասին ներկայ պէտք է ըլլան, մին իրրեւ գըլուխ-ֆուտ տուող և միւսը երկրորդ ասիստան։ բայց միտ փոխուելու պայմանաւ, այսինքն մէկ անգամուն գլուխ-ֆուտ տուողը յաջորդ անգամուն երկրորդ ասիստան պէտք է ըլլայ։ այսպէսով երկու օգնականները միւնոյն ատեն թէ գլուխ-ֆուտ տալու և թէ գործողութեան օգնելու վարժուած կ'ըլլան քիչ մը և ո և իցէ պատճառով մը այս կամ այն բժշկին բացակայութիւնը զգալի չըլլար և մանաւանդ դըրութիւնն ալ կը վերնայ։ Այս երկրորդ վիրաբոյժին յաւելումով թէ՛ հիւանդները պիտի ազատին հապճեպով եղած տիպկոսոթիքներէն, ալա եքսբէրեա գործողութիւններէն։ ալն։ ալն։ որոնց հետեւանքը կրողը աւա՛ղ միշտ աղքատը կամ տգէտը եղած է։ այս մասին օրինակով մը պիտի խօսինք քիչ վարը։ Ցետոյ եթէ առաջին վիրաբոյժը որ և իցէ բնական պատճառով մը դադրի գործելէ՝ երկրորդը կը յաջորդէ անոր և մրցում մը կատարուելով երկու օգնականներուն մէջ յաջողակը կ'ըլլայ երկրորդ վիրաբոյժ իսկ անոր կը յաջորդէ նորեկ օգնական մը դարձեալ մրցումով։ Ասով երկու օգնականները իրենց պաշտօնավարութեան միջոցին միշտ հմտութեան պաշար մը հաւաքելու պիտի աշխատին ապագայ մրցման մը ժամանակ գիւար գերազանցելու համար։ Բնականաբար ասկէ օգտուողը դարձեալ աղքատ հիւանդը պիտի ըլլայ։ Այս կարգադրութեան շնորհիւ Ազգ. Հիւանդանոցի վիրաբուժատեսը միշտ երկու մրցումով ընտրուած պիտի ըլլայ և ոչ թէ մինչեւ հիմայ եղածին նման, վիրաբոյժի մը պէտքը զգացուած ատենը, Բերացի սիլէնոր գըլխարկով մի Ռոմ բժիշկի մը ականջէն բռնելով« -կելսենե պիզիմ Հիւանդանոցա սենի վիրաբոյժ եաբալըմ,

—Պէ պապամ պէն եաբամամ.

—Ատամ պլբշրսքն, իմսկ տուլմասան նէ եաբարսան եաբ»ով ընտրուած.

Հոգաբարձութիւնը սա պարագան լաւ գիտնալու է թէ Եէտի Գուլէի մէկ անկիւնը գտնուած մէկ հատիկ հիւանդանոցին մէջ, օր մը պատահմամբ պաշտօն մը ունենալու ակնկալութիւնով և ոչ մէկ երիտասարդ բժիշկ իր ժամանակը Եւրոպայի մէջ վիրաբուժութեան կը վատնէր, նոյն հաստատութեան մէջ պաշտօնավարելով անօթի մնալու համար։ Մեր Հիւանդանոցին վիրաբոյժը իր մէջէն պէտք է հանի այսինքն Հոգաբարձութիւնը ինք պէտք է ջանադիր ըլլայ վիրաբոյժներ հասցընելու համար։ Եւ ինչպէս որ ներկայ և ապագայ սերունդին աղքատ հիւանդներուն հանգստութիւնը նկատի առնելով չենքեր կը շինէ, պէտք է վիրաբոյժն ալ ինք հայցնէ։ Կը բաւէ որչափ որ խարուեցանք Նոր վիրաբոյժ մը երեւան գալէ վախցողներէն։ Կարծեմ թէ Տօք. Մօնճէրիի յանկարծ մեկնումէն վերջը, անոր պատրաստ յաջորդ մը ունենալու առաւելութիւնը զգացինք։ Տօք. Մօնճէրի իր պաշտօնավարութեան միջոցին երբեք օր մը հոգաբարձութեան չէր ըսած որ «վարելի է ես օր մը մեկնիլ ստիպտիմ, դուք ձեզի յիմարարոյժ մը պատրաստեցէք» և մինչեւ իսկ անուղղակի կերպով արգելք ալ կ'ըլար, և իրաւունք ալ ունէր, որովհետեւ իր անձնական շահը այնպէս կը պահանջէր։ Սակայն երբ ան ուրաս իրենց անձնական շահը կը մտածէն, հոգաբարձութիւնն ալ ազատ է հիւանդներուն շահը մտածելով օգտակար և կարեւոր գործադրելու։ բընականաբար ասոր և ոչ մէկը կրնայ արգելք ըլլալ։

Երկու խօսք ևս։ չէ մոռցուած դեռ այն Սամաթիացի աղջիկը որ Տոքթ. Իշլէմէճեանի կողմէ անյաջող աբանդիսիթի (ծաղկաթափ) գործողութեան ենթարկուելու համար հիւանդանոց ղրրկուած էր, և սակայն հոն հիւանդին վրայ իրր թէ բարեքաշմ մը նշմարուելով գործողութիւնը յետաձգուած էր։ Ցետոյ թէեւ դարձեալ պէտք տեսնուած էր գործողութեան և կատարուած ալ էր. սակայն հիւանդը մնաց էր կանկուէնէն։

Եղելութիւն մը ան՝ որուն ուրիշ մեկնութիւն չի տրուիր բայց եթէ հապճեպով կատարուած քննութեան մը պատճառաւ այն խարուսիկ բարեքաշմը՝ որ ստէպ կը պատահի երբ աբանդիսիթին հնճեխիոնը յառաջացած է։ այս երեւոյթը իրր ճշմարիտ առնուելովը հիւանդը երկրորդ անգամ քննողը սպասել տուած է քանի մը օր ևս, որով հնճեխիոնը աւելի յառաջացաւ անխուսափելի հետեւանքով կանկրէն տգեխոքրտիպի առաջ եկած և անոր բնական իրր հետեւութիւն մահը հասած է։ Տարբեր խնդիր որ գործողութիւնն ալ շատ ուշ կատարուած էր։ Ուրեմն, կը հարցնենք, ի՞նչ կարժէ նոր չենքերը, նոր սրահները, եւրոպայէն բերուած էթիւմները, գործիքները, մշտադալար պարտէզը, երբ հիւանդներուն դարմանումը խղճմտօրէն տեղի չունենար։

Բժիշկ Մը

25 Սեպտ. 1906

ՀՈՍԿԷՆ–ՀՈՆԿԻ

ԶԱՐՄԱՆԱՀՐԱՇ ՄԱՏԱՆԻ ՄԸ

1831ին Մ. Ք... անուն անձ մը Նաբոլի կերթայ և հետը ունեցած կարգ մը յանձնարարականներուն շնորհիւ կը յաջողի քաղաքին հարուստ և պատուաւոր անձերուն հետ յարաբերութեան մտնել։ Այդ թուականին Նաբոլիի Հայլայֆին մէջ խաղամոլութիւնը թեամբ կեղծուած է որ, է՛ն ճարտար ակնավաճառները անգամ անիկա իբրեւ ճշմարիտ գոհար մը նկատելու խաբկանքը ունեցած են։ Մատանիին բուն արժէքն ալ՝ կեղծ ըլլալովը հանդերձ ճշմարիտ գոհարի մը հանգամանքը ունենալը և շատերուն զարմացման առարկայ դարձած ըլլալն է։ Ձեզ նման շատերուն ըսած եմ անոր կեղծ ըլլալը, սակայն ամէնէն վարպետ մասնագէտներն անգամ չեն ուզած հաւատք ընծայել խօսքիս, պնդելով անոր ճշմարիտ գոհար մը ըլլալուն վրայ։ Ես մինչեւ հիմակ չեմ ուզած ո և է մէկը խաբել, մատանիս իրրեւ ճշմարիտ գոհար մը ներկայացնելով։ այսու հանդերձ անոր անհամեմատ ճարտարութեամբ կեղծուած ըլլալուն պատճառաւ 2000 ֆրանք գին որոշած եմ. եթէ ճշմարիտ գոհար մը եղած ըլլար, առնուազն 20 հազար ֆրանք կ'արժէր։

Եւ արդէն խաղը վերջացած ըլլալով Մ. Ք. սրահէն լատնուեցաւ։

Այդ իրիկունէն վերջ Մարքիզը ուր որ Մ. Ք.ի կը հանդիպէր, խօսակցութեան նիւթը կեղծ մատանիին վրայ կը դարձնէր։

Անգամ մը դարձեալ հանդիպեցաւ Մ. Ք.ի և խօսքը անոր ուղղելով.

- Շատեր իրենց կեղծ գոհարեղէնները իրրեւ ճշմարիտ և արժէքաւոր զարդեր կը ներկայացնեն ուրիշներուն և հաւատցնել կ'ուզեն ասոր անոր թէ, իրենք միլիոնատէր, մեծահարուստ անձնաւորութիւններ են։ Իսկ ընդհակառակն դուք ալ ձեր ճշմարիտ ու թանկագին մատանին իբր կեղծ կ'ուզէք հաւատացնել ուրիշներուն և այս հակառնէութեան խելք չեմ կրնար հասկցնել։

Մ. Ք. առանց պատասխանելու Մարքիզին խօսքերուն, խօսակցութեան նիւթը կը փոխէր միւս։ Սակայն Մարքիզը՝ որ վերջին ծայր սիրահար մը դարձած էր իր բարեկամին մատին վրայ շողացող այս թանկագին մատանին, կ'ուզէր միւս անոր վրայ խօսիլ։

Օր մը՝ տեսակցութեան մը միջոցին, Մարքիզը դարձեալ խօսքը մատանիին շուրջը դարձնելով.

—Մատանիդ մինչեւ վաղն առաւ կ'ուզէ՞ք ինձի վստահիլ, ըսաւ Մ. Ք.ի, որ առանց ո և է պատճառաբանութեան և կատարեալ վեհանձնութիւնով մատանին մատէն հանելով Մարքիզին առաւ, ու անվեներ չեշտով մը.

—Ո՛չ թէ մէկ օր մը, այլ շաբաթ մը, ըսաւ։

Մարքիզը յաջորդ օրը Միլանի ամէնէն վարպետ ակնավաճառին դիմեց։

—Այսչափ ճարտարութեամբ կեղծուած՝ ադամանդակուռ մատանի մը տեսած էք երբե՛ք հարցուց։

Ակնավաճառը մատանին ուշադրութեամբ ու կրկին և կրկին քննելէ յետոյ,

—Կե՛ղծ, այս մատանին կե՛ղծ ըլլայ, յարեց զարմացական չեշտով մը, այս գոհարը կեղծող մարդը տակաւին աշխարհ եկած չէ։ հաւատացէք որ կեանքիս մէջ առանկ գեղեցիկ և փայլուն ադամանդ մը չեմ տեսած. ձեր ուզած գինը ինչ որ ալ ըլլայ վճարել կը խոստանամ։

—Երկու հազար ֆրանք կ'արժէ՞, հարցուց մարքիզը,

—Բաան հազար ֆրանքէն աւելի կ'արժէ,

—Սակայն տէրը կը պնդէ թէ այս մատանին կեղծ է։

Ակնավաճառը, որուն զարմանքը և հետաքրքրութիւնը երթալով կաւելնար, սկսաւ կրկին անգամ մանրակրկիտ կերպով աչքէ անցնել մատանին։

—Կե՛ղծ, ա՞յն է որ կեղծ ըլլալուն վրայ կը պնդէ։ է՛, պարոն Մարքիզ առանց կասկածի գնեցէք այս մատանին և կամ շնորհ ըրէք որ ձեր միջամտութեամբ ես գնեմ զայն։

Նոյն իրիկունը երբ Մարքիզը մատանին Մ. Ք.ի յանձնեց, այս վերջինը,

—Ի՞նչ եղաւ հարցուց,

—Ի՞նչ պիտի ըլլայ. ճշմարիտ ադամանդ ըլլալը կը հաստատեն։

Մ. Ք. ծիծաղելով սկսաւ իր խաղը շարունակել։ երբ թղթախաղը լմնցաւ, Մարքիզը թախանձեց որ մատանին իրեն ծախէ, սակայն Մ. Ք. անդրդուելի կը մնար իր պնդումին վրայ, այսպէս օրերով շարունակուեցաւ մատանին պահանջելու և մերժելու բանակռիւը։

Վերջապէս օրմը, Մ. Ք. Մարքիզին, ըսաւ,

—Երբ որ ալ ըլլայ պիտի ստիպուիմ մատանին ծախելու, սակայն քանի որ դուք այս ատիճան հետաքրքիր եղած էք, անիկա ձեզի պիտի տամ։ Բայց ի՛նչ որ ալ ըսեն, ձեզի ի՛նչ կերպով ալ որ համոզեն, դարձեալ մի հաւատաք, այս մատանին կեղծ է և վերջին ծայր վարպետութեամբ կեղծուած է. արժէք մը ունենալու պատճառն ալ ճիշտ այս նմանութիւնն է։ Հետեւաբար՝ ինչպէս ձեզի առաջուց ալ ըսած էի, անոր համար 2000 ֆրանք գին որոշած եմ։ Մէկ երկու օրէն Միլանէն մեկնելու միտք ունիմ, եթէ ձեր պահանջին վրայ կը պնդէք, մատանին ձեզի պիտի յանձնեմ. հիմակու հիմակ ստակի պէտք չունիմ և լոկ ձեզի հաճոյք մը պատճառելու համար պիտի տամ. բայց վստահ եղիք որ կեղծ ադամանդի մը համար պէտք եղածէս շատ աւելի կը վճարէք։

Մարքիզը մատանին առնելով դարձեալ քննեց, երկու հազար ֆրանքը համրեց և երկրորդ օրը կրկին ոսկերիչին երթալով,

Վերջապէս մատանին գնեցի, ըսաւ։

Ոսկերիչը մատանին ձեռքը առնելով՝ առաջին ակնարկով իսկ,

— Ա՜հ պարոն Մարքիզ, այս մատանին կեղծ է, պառաց։

— Ա՜հ կեղծ, բայց դուք առաջ ինձի կեղծ է չըսիք, անոր ճշմարիտ ըլլալուն վրայ մինչեւ վերջը պնդեցիք.

— Առաջուան ըսածս ալ ճիշտ էր, հիմակուան ըսածս ալ ճիշտ, այս մատանին կեղծ է։

— Շատ լաւ, բայց ասիկա միւնոյն մատանին չէ։

— Եթէ քարը առաջուան քարն է, ես պիտի խոստովանիմ որ գոհարեղէնի վրայ լնաւ գաղափար չունիմ։ Ասոր ադամանդը մեծ վարպետութեամբ կեղծուած է, բերէք ճշմարիտ ադամանդը և իրարու հետ բաղդատենք, այն ատեն դուք ալ պիտի հակնաք անոնց տարբերութիւնը։

—Կապոյտ ժապաւէնին վրայի բացասական ոչ մանիկը ո՞ր հարցումին ժխտական պատասխանն է հարցուց։

Անծանօթ մարդուն աչքերը չողացին. Թէև վերջին ծայր սրտնեղեցաւ այս հարցումէն, սակայն ինքզինքը զսպելով,

—Ձեմ գիտեր պատասխանեց, կարելի է հարցումի մը պատասխանն է և կամ ո և է հարցումի մը պատասխանն է և կամ ո և է հարցումի մը պատասխանը չէ. ամէն պարագայի մէջ խորապէս հետաքրքրուած եմ այս մեհենադրերով, որոնց մասին լուսաբանութիւն մը ստանալու համար, Համպուրգի հնագիտութեան ակադեմիային հեռագիր մը պիտի ուղղեմ։

Անծանօթը գլխարկն առաւ ու դէպի դուռը ուղղուեցաւ։ Զօրապետ Լապիանով ու կոմս Ասահի իրարու երես նայեցան.

—Ո՛չ, մոլտաց մէկը։

—Ո՛չ, կրկնեց միւսը. կասկած չկայ ալ. ո՛չ, պէտք է ամէն պարագայի մէջ պատասխանել։

—Ինչպէս ուզեցիք, ինչպէս որ ներկայ և ապագայ սերունդին աղքատ հիւանդներուն հանգստութիւնը նկատի առնելով չենքեր կը շինէ, պէտք է վիրաբոյժն ալ ինք հայցնէ։ Կը բաւէ որչափ որ խարուեցանք Նոր վիրաբոյժ մը երեւան գալէ վախցողներէն։ Կարծեմ թէ Տօք. Մօնճէրիի յանկարծ մեկնումէն վերջը, անոր պատրաստ յաջորդ մը ունենալու առաւելութիւնը զգացինք։ Տօք. Մօնճէրի իր պաշտօնավարութեան միջոցին երբեք օր մը հոգաբարձութեան չէր ըսած որ «վարելի է ես օր մը մեկնիլ ստիպտիմ, դուք ձեզի յիմարարոյժ մը պատրաստեցէք» և մինչեւ իսկ անուղղակի կերպով արգելք ալ կ'ըլար, և իրաւունք ալ ունէր, որովհետեւ իր անձնական շահը այնպէս կը պահանջէր։ Սակայն երբ ան ուրաս իրենց անձնական շահը կը մտածէն, հոգաբարձութիւնն ալ ազատ է հիւանդներուն շահը մտածելով օգտակար և կարեւոր գործադրելու։ բընականաբար ասոր և ոչ մէկը կրնայ արգելք ըլլալ։

Երկու խօսք ևս։ չէ մոռցուած դեռ այն Սամաթիացի աղջիկը որ Տոքթ. Իշլէմէճեանի կողմէ անյաջող աբանդիսիթի (ծաղկաթափ) գործողութեան ենթարկուելու համար հիւանդանոց ղրրկուած էր, և սակայն հոն հիւանդին վրայ իրր թէ բարեքաշմ մը նշմարուելով գործողութիւնը յետաձգուած էր։ Ցետոյ թէեւ դարձեալ պէտք տեսնուած էր գործողութեան և կատարուած ալ էր. սակայն հիւանդը մնաց էր կանկուէնէն։

Եղելութիւն մը ան՝ որուն ուրիշ մեկնութիւն չի տրուիր բայց եթէ հապճեպով կատարուած քննութեան մը պատճառաւ այն խարուսիկ բարեքաշմը՝ որ ստէպ կը պատահի երբ աբանդիսիթին հնճեխիոնը յառաջացած է. այս երեւոյթը իրր ճշմարիտ առնուելովը հիւանդը երկրորդ անգամ քննողը սպասել տուած է քանի մը օր ևս, որով հնճեխիոնը աւելի յառաջացաւ անխուսափելի հետեւանքով կանկրէն տգեխոքրտիպի առաջ եկած և անոր բնական իրր հետեւութիւն մահը հասած է։ Տարբեր խնդիր որ գործողութիւնն ալ շատ ուշ կատարուած էր։ Ուրեմն, կը հարցնենք, ի՞նչ կարժէ նոր չենքերը, նոր սրահները, եւրոպայէն բերուած էթիւմները, գործիքները, մշտադալար պարտէզը, երբ հիւանդներուն դարմանումը խղճմտօրէն տեղի չունենար։

Բժիշկ Մը

25 Սեպտ. 1906

ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԻՒՆ

Սառա այս միջոցիս ուսին վրայ ձեռքի մը ծանրանալը զգալով դողաց. աչքերը հաղիւ ետին դարձուցած, թէև պոռալ ուզեց, սակայն վախէն ձայնը խեղդուեցաւ կոկորդին մէջ։ Ուսին վրայ դրուած ձեռքը Լուկինն էր, որ ծովեզերեայ ամարանոցները բնակողներու յատուկ հագուստ կը կրէր, և խիստ նուրբ մետաքսեայ փողկապին վրայ ադամանդաշարդ գնդասեղ մը անցուցած էր։

Լուկ խիստ ցած ձայնով մը,

—Նստէք եկէք, ըսաւ։

—Ո՞ւր հարցուց Սառա։

—Մահառացու չոգենաւը, պատասխանեց Լուկ. չէ՞ք ուզեր հոն վերադառնալ։

—Շոգենա՞ւ։

—Այո՛, Մահառացու չոգենաւը, ուր կոմս Լիւսիէն ձեզ կ'սպասէ, մեծ անձկութեամբ։

Լիւսիէնի անունը ցնցեց դեռատի կոմսուհին, որ անմիջապէս երեւակայութեամբ առջեւ պատկերացուց աղնուական ամուսինը.

—Այո՛, պատասխանեց Լուկ, բոլորովին քաղաքավար ձեւով մը. դուքս Լիւսիէնը՝ որ չկրցաւ համոզուիլ թէ, նուաստիս ծառայութիւն մը մատուցանելու համար մեկնած էք չոգենաւէն ու ցամաք ելած. հետեւաբար կը խնդրեմ որ ժամ առաջ վերադառնանք, որպէս զի կոմսը վերստանայ իր հանդարտութիւնը։ Շնորհակալ եմ ձեզմէ տիկին դքսուհի, ձեր վրայ դրած յոյսերս լի ու լի պակեցիք. հիմա ալ պէտք է որ ես փոխարինեմ ձեր ինձ մատուցած ընթացքին։

Սառա առանց ժամանակ ձգելու Լուկի, որ իր քաղաքավարական պարտականութիւնները կատարէ, ոտքի ելաւ։ Դեռատի դքսուհին թէև մէկ կողմէ կ'ուրախանար որ դարձեալ պիտի կրնար ամուսինը ողջագուրել, միւս կողմէ սակայն վստահութիւն չունենալով Լուկի վրայ, մտատանջութեամբ կը տառապէր թէ արդեօք վերջացած էր թեամբ կեղծուած է որ, է՛ն ճարտար ակնավաճառները անգամ անիկա իբրեւ ճշմարիտ գոհար մը նկատելու խաբկանքը ունեցած են։ Մատանիին բուն արժէքն ալ՝ կեղծ ըլլալովը հանդերձ ճշմարիտ գոհարի մը հանգամանքը ունենալը և շատերուն զարմացման առարկայ դարձած ըլլալն է։ Ձեզ նման շատերուն ըսած եմ անոր կեղծ ըլլալը, սակայն ամէնէն վարպետ մասնագէտներն անգամ չեն ուզած հաւատք ընծայել խօսքիս, պնդելով անոր ճշմարիտ գոհար մը ըլլալուն վրայ։ Ես մինչեւ հիմակ չեմ ուզած ո և է մէկը խաբել, մատանիս իրրեւ ճշմարիտ գոհար մը ներկայացնելով։ այսու հանդերձ անոր անհամեմատ ճարտարութեամբ կեղծուած ըլլալուն պատճառաւ 2000 ֆրանք գին որոշած եմ. եթէ ճշմարիտ գոհար մը եղած ըլլար, առնուազն 20 հազար ֆրանք կ'արժէր։

Եւ արդէն խաղը վերջացած ըլլալով Մ. Ք. սրահէն լատնուեցաւ։

Այդ իրիկունէն վերջ Մարքիզը ուր որ Մ. Ք.ի կը հանդիպէր, խօսակցութեան նիւթը կեղծ մատանիին վրայ կը դարձնէր։

Անգամ մը դարձեալ հանդիպեցաւ Մ. Ք.ի և խօսքը անոր ուղղելով.

- Շատեր իրենց կեղծ գոհարեղէնները իրրեւ ճշմարիտ և արժէքաւոր զարդեր կը ներկայացնեն ուրիշներուն և հաւատցնել կ'ուզեն ասոր անոր թէ, իրենք միլիոնատէր, մեծահարուստ անձնաւորութիւններ են։ Իսկ ընդհակառակն դուք ալ ձեր ճշմարիտ ու թանկագին մատանին իբր կեղծ կ'ուզէք հաւատացնել ուրիշներուն և այս հակառնէութեան խելք չեմ կրնար հասկցնել։

Մ. Ք. առանց պատասխանելու Մարքիզին խօսքերուն, խօսակցութեան նիւթը կը փոխէր միւս։ Սակայն Մարքիզը՝ որ վերջին ծայր սիրահար մը դարձած էր իր բարեկամին մատին վրայ շողացող այս թանկագին մատանին, կ'ուզէր միւս անոր վրայ խօսիլ։

Օր մը՝ տեսակցութեան մը միջոցին, Մարքիզը դարձեալ խօսքը մատանիին շուրջը դարձնելով.

—Մատանիդ մինչեւ վաղն առաւ կ'ուզէ՞ք ինձի վստահիլ, ըսաւ Մ. Ք.ի, որ առանց ո և է պատճառաբանութեան և կատարեալ վեհանձնութիւնով մատանին մատէն հանելով Մարքիզին առաւ, ու անվեներ չեշտով մը.

—Ո՛չ թէ մէկ օր մը, այլ շաբաթ մը, ըսաւ։

Մարքիզը յաջորդ օրը Միլանի ամէնէն վարպետ ակնավաճառին դիմեց։

—Այսչափ ճարտարութեամբ կեղծուած՝ ադամանդակուռ մատանի մը տեսած էք երբե՛ք հարցուց։

Ակնավաճառը մատանին ուշադրութեամբ ու կրկին և կրկին քննելէ յետոյ,

—Կե՛ղծ, այս մատանին կե՛ղծ ըլլայ, յարեց զարմացական չեշտով մը, այս գոհարը կեղծող մարդը տակաւին աշխարհ եկած չէ։ հաւատացէք որ կեանքիս մէջ առանկ գեղեցիկ և փայլուն ադամանդ մը չեմ տեսած. ձեր ուզած գինը ինչ որ ալ ըլլայ վճարել կը խոստանամ։

—Երկու հազար ֆրանք կ'արժէ՞, հարցուց մարքիզը,

—Բաան հազար ֆրանքէն աւելի կ'արժէ,

—Սակայն տէրը կը պնդէ թէ այս մատանին կեղծ է։

Ակնավաճառը, որուն զարմանքը և հետաքրքրութիւնը երթալով կաւելնար, սկսաւ կրկին անգամ մանրակրկիտ կերպով աչքէ անցնել մատանին։

—Կե՛ղծ, ա՞յն է որ կեղծ ըլլալուն վրայ կը պնդէ։ է՛, պարոն Մարքիզ առանց կասկածի գնեցէք այս մատանին և կամ շնորհ ըրէք որ ձեր միջամտութեամբ ես գնեմ զայն։

Նոյն իրիկունը երբ Մարքիզը մատանին Մ. Ք.ի յանձնեց, այս վերջինը,

—Ի՞նչ եղաւ հարցուց,

—Ի՞նչ պիտի ըլլայ. ճշմարիտ ադամանդ ըլլալը կը հաստատեն։

Մ. Ք. ծիծաղելով սկսաւ իր խաղը շարունակել։ երբ թղթախաղը լմնցաւ, Մարքիզը թախանձեց որ մատանին իրեն ծախէ, սակայն Մ. Ք. անդրդուելի կը մնար իր պնդումին վրայ, այսպէս օրերով շարունակուեցաւ մատանին պահանջելու և մերժելու բանակռիւը։

Վերջապէս օրմը, Մ. Ք. Մարքիզին, ըսաւ,

—Երբ որ ալ ըլլայ պիտի ստիպուիմ մատանին ծախելու, սակայն քանի որ դուք այս ատիճան հետաքրքիր եղած էք, անիկա ձեզի պիտի տամ։ Բայց ի՛նչ որ ալ ըսեն, ձեզի ի՛նչ կերպով ալ որ համոզեն, դարձեալ մի հաւատաք, այս մատանին կեղծ է և վերջին ծայր վարպետութեամբ կեղծուած է. արժէք մը ունենալու պատճառն ալ ճիշտ այս նմանութիւնն է։ Հետեւաբար՝ ինչպէս ձեզի առաջուց ալ ըսած էի, անոր համար 2000 ֆրանք գին որոշած եմ։ Մէկ երկու օրէն Միլանէն մեկնելու միտք ունիմ, եթէ ձեր պահանջին վրայ կը պնդէք, մատանին ձեզի պիտի յանձնեմ. հիմակու հիմակ ստակի պէտք չունիմ և լոկ ձեզի հաճոյք մը պատճառելու համար պիտի տամ. բայց վստահ եղիք որ կեղծ ադամանդի մը համար պէտք եղածէս շատ աւելի կը վճարէք։

Մարքիզը մատանին առնելով դարձեալ քննեց, երկու հազար ֆրանքը համրեց և երկրորդ օրը կրկին ոսկերիչին երթալով,

Վերջապէս մատանին գնեցի, ըսաւ։

Ոսկերիչը մատանին ձեռքը առնելով՝ առաջին ակնարկով իսկ,

— Ա՜հ պարոն Մարքիզ, այս մատանին կեղծ է, պառաց։

— Ա՜հ կեղծ, բայց դուք առաջ ինձի կեղծ է չըսիք, անոր ճշմարիտ ըլլալուն վրայ մինչեւ վերջը պնդեցիք.

— Առաջուան ըսածս ալ ճիշտ էր, հիմակուան ըսածս ալ ճիշտ, այս մատանին կեղծ է։

— Շատ լաւ, բայց ասիկա միւնոյն մատանին չէ։

— Եթէ քարը առաջուան քարն է, ես պիտի խոստովանիմ որ գոհարեղէնի վրայ լնաւ գաղափար չունիմ։ Ասոր ադամանդը մեծ վարպետութեամբ կեղծուած է, բերէք ճշմարիտ ադամանդը և իրարու հետ բաղդատենք, այն ատեն դուք ալ պիտի հակնաք անոնց տարբերութիւնը։

(Շարունակելի)

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ)(16)(

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐ

ՄԵԳՐԱԼՈՒՍՆԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆ

Դ.

ԿԱՊՈՅՏ ԺԱՊԱՒԷՆԸ

Անծանօթը կամաց ձայնով մը ըսաւ,

— Բայց այս ժապաւէնին վրայի խօսքերը միայն Թիպէթի Լամային մեհենական հին գրերովը նշանակուած են, զորս անկարելի է կարդալ։

Զօրապետն ու կոմսը իրենց գլուխը դարձնելով, այս բառերը արտասանող մարդուն երեսը նայեցան որ երկայն հասակով, երկայն ճերմակ մօրուքով և ոսկի ակնոցով անձ մըն էր. վանդակորմէն դուրս կանգնած, ձեռքերը անոր վրայ կրթնցուցած և աչքերը անոր վրայ յառած էր։

Կոմս Ասահի, որպէս թէ բնաւ կարեւորութիւն չէր տար անծանօթին խօսքերուն, շարունակելով իր տեսութիւնը,

— Այո՛, այո՛ ըսաւ, ժապաւէնին վրայի առաջին նշանը Լիա կը նշանակէ, որուն առջեւի նշանն ալ Քի բացասական մասնիկն է։

Զօրապետ Լապիանով իր անձնական դատաստանէն մղուելով,

—Ի՞նչպիսի բացասական մասնիկ է ըսաւ։

Ակնոցաւոր մարդը դարձեալ միջամտելով,

—Ըսել է ասանկ բաներով կը հետաքրքրուիք պարո՞ն, հարցուց։

Ասահի կոմսը ցած ձայնով մը,

—Կապոյտ ժապաւէնին վրայի բացասական ոչ մանի

—Ո՞ր ճշմարիտ ադամանդը, իմ ծախու առածս աս է։

—Է՛, այդ պարագային գործին մէջ կամ սխալ մը և կամ խաբէութիւն մը կայ։

—Բայց... հիմակ ի՞նչ պէտք է ընել։

—Ձեր դնել ուզած ճշմարիտ ադամանդը պահանջեցէք. իրենք խաբուած և կամ ձեզի խաբած են։

Մարքիզը խորհիլ սկսաւ, բայց չէր կարծեր որ Մ. Ռ. զինքը խաբած ըլլայ։ Վերջապէս ճարահատ ստիպուեցաւ Մ. Ռ.ի երթալով իրողութիւնը պարզել։

Այն ինչ Մարքիզը մատանին խօսքը բացած էր, Մ. Ռ. զայն կանխելով, զարմացկոտ չեչով մը,

— Մատանին, ո՞ւր է, ըսաւ, ինչո՞ւ զայն մատերնիդ չէք անցուցած, մինչդեռ դնելու համար երկար ատեն պնդեցիք։

— Այո, իրաւունք ունիք, բայց ակնավառառին ցոյց տալով հաստատեց անոր կեղծ ըլլալը։

—Այո՛, այդպէս է, ըսաւ, այո՛, շատ դիտակ է մարդուն ըսածը, բայց հարկաւ դուք չը զարմացաք անոր խօսքին վրայ, որովհետեւ առաջուընէ արդէն գիտէիք ճշմարտութիւնը։ Մարքիզը շարունակելով խօսակցութիւնը, յայտարարեց թէ՝ ակնավառառը կը պնդէ որ այս մատանին առաջուան ցոյց տուածին կեղծն է։

Մ. Ռ. խոժոռ նայուածք մը ուղղելով մարքիզին երեսին։

—Ի՞նչ ըսել կ'ուզէք, մատանիս ծախու առնել ուզեցիք, ես հաճութիւն չը տուի. (ներկաները ցոյց տալով), ատոնք ալ վկայ են ըսաւ. մատանին կեղծ ըլլալը առաջուընէ ծանուցած և հինգ տասը անգամ կրկնած էի. հիմակ երբ ակնավառառը ըսածիս ճշմարտութիւնը կը հաստատէ ինչո՞ւ կը զարմանաք։ Ըսել է այնպէս կը կարծէիք որ ես ամենայն ապշութեամբ չէի կրցած անոր իրական ըլլալը հակնել. ըսել է իմ խաբուած ըլլալէս օգտուելով անիկա կեղծ ադամանդի գնով գնեցիք և քթիս ալ խնդացիք. արդէն ասոր վրայ վիճելը աւելորդ է. ես ձեզի կեղծ ադամանդ մը ծախեցի. այո՛, ասիկա կը խոստովանիմ, դուք ալ ըսածս կը հաստատէք. է՛, ինչ տեղի կայ աւելորդ խօսքերու։

Խեղճ Մարքիզը՝ պատասխանելու համար բան մը չը կրցաւ գտնել, քանի որ այնչափ ճարտարութեամբ պատրաստուած էր խաբեբայութիւնը։

Աւելորդ է ըսել թէ Մարքիզը զոհուած էր խաբեաներու ընկերութեան մը, որոնց ճարտար մէկ անդամը Ռ. ծածկանունով պատուաւոր ընկերութեանց մէջ մտնելով նախ ցոյց տուած էր իրական ադամանդը, ու յետոյ ծախած էր կեղծը։

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՉԵՂՉԻ ՍԱԿԻՆ ՀԱԲԻՒՐԻՆ ՎԵՑ ԲԱՐՁՐԱՑՈՒՄԸ.

Գերմանական կայս. Պանքան Դ.օր զեղչի սակը հարիւրին վեցի բարձրացուց։ Արդէն Սեպտ.ի վերջերը հաւուելարդարութեան միջոցին, երբ 509 միլիոն մարքի տուրքի ենթարկուած թուղթերու առթիւ կը զանուէր Պանքան, զեղչի սակին բարձրացումը այլեւս տարակոյս չէր մնար։ Կեդրոնական մասնախումբը ամբողջ շաբաթ մը ձգձգեց գործը, յուսալով թէ Հոկտ.ի առաջին շաբաթը թերեւս թեթեւացում մը բերէ, որով կարելի ըլլայ խուսափիլ գերման տնտեսական հրապարակին վրայ ա՛նքան ծանր ազդող այսպիսի կարգադրութենէ մը։ Բայց այդպէս չեղաւ, և հետեւաբար կեդրոնական մասնախումբը պարտաւորուեցաւ Գերման առեւտրական հրապարակին վրայ անսովոր եղած 6 % բարձրութեան հանել զեղչի սակը։

Կայս. Պանքային Նախագահ Տր. Ռօխ իր այնօրուան յայտարարութեան մէջ ճշդեց դրամական սաստիկ նեղութեան և տակին բարձրացման պատճառները։ Ըսաւ թէ ներքին դրամական պէտքին արտասովոր սաստկութիւնը գլխաւոր պատճառն է կայս. Պանքային անսպասելի կացութեան, և թէ միջազգային դրամական հրապարակին կացութիւնը նկատի առնուած չէ։ Գերմանական ներքին դրամական այս պէտքը արգարեւ ամէն սահման կը կոխէ կ'անցնի, բաւ նախագահը։ Սեպտ.ի վերջը գերման Կայս. Պանքային առեւտրական թուղթերուն գումարը 1396 միլիոն մարք էր, իսկ միւս պանքաներուն քով գտնուած նոյն թուղթերուն գումարը 201 միլիոն մարք։ Պանքային շրջաբերութեան մէջ եղած թուղթերը 1704 միլիոն մարք էին։ Այսքան բարձրութեան հասած չէր բնաւ տակէզ առաջ այս թուղթերուն գումարը, ոչ իսկ 1899ի դրամական տագնապին ատեն, ոչ իսկ 1905ի վերջը, երբ ամէնէն աւելի զգալի եղած էր վարկի պէտքը։ Հոկտ.ի առաջին շաբաթուն առեւտրական թուղթերուն գումարը 83 միլիոն մարք միայն պակսեցաւ։ Տուրքի ենթարկուած թուղթերուն գումարը 400 միլիոն մարքի վրայ մնաց, և բնաւ նշաններ չկային որ այս թուղթերը կրնան աւելի պակսիլ հրապարակէն։ Բայց այս անսովոր նեղութեան արուեստական հնարքներ ալ խառնուեցան։ Սակի բարձրացումը արդէն ընդհանրապէս կը սպասուէր, գրեթէ պաշտօնապէս ծանուցուած էր. և սեղանաւորական հաստատութիւնները ու մեծ Ֆիրմաները փութացին մինչեւ հիմակուան սակէն օգտուիլ կարելի եղածին չափ մեծամեծ գումարներ ապահովել իրենց համար հին սակին շնորհիւ։ Այսու հանդերձ դրամական պէտքը դարձեալ խիստ մեծ կը մնայ, ինչպէս նաև կացութիւնը սակար։

Կայս. Պանքան ա՛յսքան կանուխ վեց առ հարիւրի բարձրացնելով սակը փորձ մը ըրած կը կարծէ դրամին պէտքին առջեւ թումբ մը կանգնելու։ Վեց առ հարիւր Պանքայի զեղչի սակը, որ Պանքայէն դուրս դրամական գործառնութեանց համար առնուազն եօթը առ հարիւր կը նշանակէ, ծանր բեռ մըն է, և, հետեւաբար, բացարձակապէս անհրաժեշտ չեղող պէտքերու պիտի չդրծածուի, և սպասողներ պիտի ըլլան մինչեւ որ սակին չափաւորութիւնը աւելի ժամանութիւն մը առաջ բերէ։ Կայս. Պանքան իր 31 տարիներու գոյութենէն ի վեր մինչեւ հիմա երկու անգամ միայն հարիւրին վեց զեղչի սակ ունեցած է։ Առաջինը 1899ին. այն ատեն մինչեւ իսկ այս մակարդակէն եօթը առ հարիւրի բարձրացաւ։ Երկրորդ անգամ 1905ին դարձեալ սակը վեց առ հարիւրի բարձրացաւ, բայց Դեկտ.ի կիսուն յաջորդական բարձրացումներէ վերջ։ Այսօր ալ Հոկտ.ի սկիզբը սակը, որ 4½ %ին վար իջած չէր, հարիւրին վեցի հասաւ։ Ինքնաբերաբար սա՛ հարցումը կը ծագի թէ Պանքային սակը այս գումարին վրա՞յ պիտի մնայ, թէ աշնան ընթացքին մէջ վեց առ հարիւրի սահմանէն պիտի անցնի և հարիւրին եօթնի պիտի բարձրանայ։ Պանքային նախագահը վստահութիւն յայտնեց թէ պիտի յաջողին վեց առ հարիւր սակով տարին գլուխ հանել։ Ասիկա կարելի է, քանի որ բարձրացումը ներքին հրապարակին պէտքին հետ միայն կապակցութիւն ունի, և ի նկատ առնուած չէ միջազգային դրամական հրապարակը։

Երկրորդ հարցումը ա՛յն է թէ Անգլիոյ Պանքան, որ ցարդ զեղչի սակը 4 %ի վրայ կը կասարէր, պիտի չարունակէ՞, թէ վաղը պայտօնապէս պիտի բարձրացնէ զայն դարձեալ։ Արդէն վերջին շաբթուան հաշիւներուն նայելով Անգլիոյ Պանքային կացութիւնը շատ տկարացած է, և դարձեալ մաս առ մաս բաւական գումարներ դէպի Ամերիկա կը հոսին։ Մասնաւոր պանքաներուն սակը արդէն Լոնտոնի մէջ հարիւրին 4 5/16 է, գրեթէ կէս առ հարիւր բարձր Պանքային պաշտօնական սակէն։ Լոնտոնէ հեռագրի մը նայելով, այսօր վաղը կը սպասուի որ Պանքան կէս առ հարիւր կամ մէկ առ հարիւր պիտի բարձրացնէ իր սակը։ Դերման Կայս. Պանքային բարձրացնելը հաւանական կ'ընէ այս պարագան։ Անգլիոյ Պանքան մինչեւ հիմա չորս առ հարիւր սակին վրայ ամուր մնալ սովորութիւն ըրած էր իրեն. հետեւաբար դժուար է ապահովապէս ըսել թէ Լոնտոնի զեղչի սակը 4½ կամ 5 % պիտի բարձրանայ,

ԲԱՐԲԱԿ ԱՇԵՑՆԵԼՈՒ ԽՆԴԻՐՆԵՐ

ՄԵԾ ՃԱՐՏԱՐԱՊԵՏԻՆ ԱՊԱԳԱՆ

ՑԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐԸ

Լանքաշիրի բամբակի առաջնակարգ գործարանատէրներէն մանք յատուկ յանձնաժողով մը ղրկած էին Ամերիկա, ուսումնասիրելու Հարաւային Նահանգներուն բամբակի արտադրութեան տնտեսական պայմանները։ Այս յանձնաժողովը իր տեղեկագիրը հրատարակեց, որուն գլխաւոր հետեւութիւնը ա՛յն է թէ բամբակաբեր արտերու գօտիին մեծ շրջանակին մէջ հողեր պէտք է գնել Մեծին Բրիտանիոյ ճարտարարուեստին պէտքերը հոգալու նպատակաւ։ Տեղեկագիրը կը յիշեցնէ թէ Լանքաշիրի այդ մեծ ճարտարարուեստը ի՛նչ անագին կարեւորութիւն ունի թէ՛ բուն Անգլիոյ և թէ ընդհանուր վաճառականութեան վրայ։ «Բամբակը իշխան է», կ'ըսուէր վաթսունական թուականներուն, և անոնք որ տեսած կամ լսած են Լանքաշիրի բամբակին մեծ սովը, երբ հաղարաւորներ անօթի մեռան այս միակ իսմ նիւթին պակասութեան երեսէն, կրնան հասկնալ վերի ըսուածին ճշմարտութիւնը։ Լանքաշիրի բարօրութիւնը կախում ունի սակայն այն հեռաւոր Հարաւային Նահանգներուն տնտեսագործութիւններէն, և սակայն պատ բամբակի հրապարակին վրայ անիրե

Ազգ. Հիւանդանոցին Տեղեկագրին մէջ յիշատակուեցան նաև Ընկերակցութեան երկու հանգուցեալ անդամները՝ Գրիգոր Էնֆիէճեան և Մէրգայէլ Դարբիէլեան, որոնք միշտ իրենց կարողութեան չափով աշխատած էին Ընկերակցութեան օգտին համար։ Տեղեկագիրը վերջացաւ շնորհակալութիւն յայտնելով Ընկերակցութեան Նախագահ Բրոֆ. Ե. Ճէճիզեանի, Տոքթ. Կրինի և Տոքթ. Պօէնի, Մր. Բիթի և այլոց։ Տեղեկագրին կցուած է նաև Ընկերակցութեան 25ամեայ հաշուեկշիռը (1881—1906), ուրկէ կը տեսնուի թէ Ընկերակցութեան մուտքը եղած է բաժնեգիրներէ, պնակէ, նուիրատուութիւններէ, Քրէտի Ֆոնսիէի տոկոսէ 35,972. ղրշ.։, իսկ Ընկերակցութիւնը զուտ հասոյթով նպաստած է հետեւեալներուն.— Երիտասարդաց և պատանիներու դպրոցական ծախք՝ 8092 ղրշ.։, աղքատներու հիւանդներու՝ 5779, որքանոցին՝ 1328. Ազգ. Հիւանդանոցին՝ 1093, այլեւայլ անձանց նուէր՝ 275, Ս. Իրոց հրատարակչական մասնախումբին՝ 111, գրքերու և թերթերու՝ 970, դիւանական և այլ ծախք՝ 3128, Փումգաբուի, Սամաթիոյ և Սկիւտարի Աղքատախնամներուն՝ 398, այլ և այլ գաւառներու հրկիզեալներուն, երկրաշարժէ վնասուածներուն, և կարօտներուն՝ 6985, վեց հատ Քրէտի Ֆոնսիէի գրքման՝ 7068 ղրշ.։

ԲԱՂԵՇԻ ԵՐԿՈՒ ՔԱՀԱՆԱՆԵՐԸ ԵՒ ՔԱՂԱՔ, ԺՈՂՈՎՈՅ ԱՏԵՆԱՊԵՏԸ

Պաշտօնական և հաւատի աղբիւրներէ առնուած տեղեկութիւններու համեմատ Մանկու�մի հինգշաբթի օրուան 1617 թիւին մէջ երեւցող Խաչմանուկեան Կարապետ ո՛չ միայն Բաղաքական Ժողովոյ (*) ատենապետը չէ, այլ նոյն իսկ պարզ անդամ ալ չէ եղեր։

Բաղէշի Բազ. Ժողովոյ ատենապետութեան պաշտօնը տասը ամիսներէ ի վեր Բէշնէտրեան Յակոբ էֆէնտին ըլլալը հաստատուած է Պատրիարքարանի Պաշտօնական յարաբերութեանց Թղթերով ու արձանագրութիւններով։ Գալով իբրեւ Կրօնական Ժողովոյ դիւան ստորագրող երկու քահանաներուն.— ասոնց երկուքը առանց Կրօն. Ժողովոյ դիւանն ըլլալու և առանց Կրօն. Ժողովոյ գումարման, յանդգնած են կեղծել յայտարարութիւն մը, պաշտօնական հանգամանք տալով, ասոր ալ պատճառը անցեալ տարի Առաջնորդէն քանիցս յանդիմանուած և Տ. Դէորգը փիլոնազրկութեան դատապարտուած ըլլալուն համար խորհուած է եղեր այս տեսակ կեղծ գրի մը պատրաստութիւնը։ Աւելորդ է ըսել թէ Առաջնորդ Տ. Եղնիկ Ծ. Վրդ. Գալբագճեանի պաշտօնավարութեան առաջին օրէն մինչեւ վերջին օրերը նոյն իսկ իր հոս գալէն վերջ և հինգ օր առաջ բոլոր ժողովներու գոհունակութիւնը յայտնող գրեր հասած են ի Պատրիարքարան։ Այս է իրողութիւնը և ճշմարտութիւնը։

ԱՅՐԻ ՔԱՀԱՆԱՆԵՐՈՒ ԱՄՈՒՍՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՅՆ ՄԱՄՈՒԼԸ

Հայ Եկեղեցիին մէջ յուզուող այրի քահանաներու վերամուսնութեան հարցը կ'զբաղեցնէ նաև յոյն մամուլը։ Նեա Էֆիմերիս յօդուածի մը մէջ կը փորձէ մէջ բերել այս մասին Յոյն Եկեղեցիին մէջ գտնուած կանոնները։ Նոյն թերթը կ'ըսէ թէ առաքելական կանոնները նախատեսելով այս հաւանականութիւնը, կը տրամադրեն որ «եկեղեցականութեան մէջ մնող ամուրիներէն ամուսնութիւն կնքելու արտօնուած են միայն գրակարդացները և դպիրները», զոր մեկնաբանողները սակէս կը վերլուծեն.— քահանաներուն, սարկաւագներուն և կիսասարկաւագներուն թոյլադրուած է նախապէս ամուսնանալէ ետք ձեռնադրուիլ։ Գալով գրակարգացներուն և դպիրներուն, և կղերին միւս ստորադաս անդամներուն, անոնք կրնան ամուսնանալ, և իրենց ձեռնադրութենէն ետք նոյն իսկ աւելի բարձր աստիճաններու հասնիլ։ Այս առաքելական կանոնը լաւապէս և պայծառօրէն բացատրուած է Յոյն եկեղեցիին Ցրդ. եկեղեցական համաժողովին մէկ կանոնով, որ կ'ըսէ.— «ինչպէս ըսուած է առաքելական կանոնագրութեանց մէջ թէ եկեղեցական կարգի մէջ մնող ամուրիներէն միայն գրակարդացները և դպիրները կրնան ամուսնանալ. այս հրահանգը յարգելով, կ'որոշենք որ, ասկից ետք, ո և է սարկաւագ կամ քահանայ արտօնութիւն չունի ամուսնական լուծը առնելու իր ձեռնադրութենէն ետք։ հակառակ պարագային ատիճանազուրկ պիտի ըլլայ։ Անոնք կրնան ամուսնանալ իրենց ձեռնադրութենէն առաջ միայն»։ Այս է անա Յոյն Եկեղեցիին մէջ այժմ տիրող կանոնը։ Նեա Էֆիմերիս կը խորհի թէ այս հարցին մէջ Պոլսոյ Հայոց Պատրիարքութեան կարծիքն է որ նախապատուութիւն ունի, ամէնէն աւելի յարմար ըլլալով իրերու արդի կացութեան, Հայ Եկեղեցիին մէջ։

ԹԱՏՐՈՆ

ՍԿԻԻՏԱՐԻ ՆՊԱՍՏԸ

Շաբաթ իրիկուն, Սկիւտարի Պաղլար-Պաշիի Թատրոնը ժամանակէն շատ առաջ լեցուած էր թատերասէրներու երկսեռ բազմութիւնով մը։ Մասնախումբին անդամները ամէն ջանք ի գործ դրած էին ներկաներուն կատարեալ հանգստութիւն ապահովելու համար։ Թատրոնին ճիշդ մէջ տեղը երկու գեղեցիկ Լիւֆս լամբարներ կը լուսաւորէին ընդարձակ չէնքը՝ որոնց բացկապոյտ գոյնը շատ աւելի յանկուցիչ տեսարան մը կը պարզէր, ցոլանալով արեւելեան ամենագէմ ընտիր գորգերուն, գոյնզգոյն դրօշներու և ներկայ տիկիններուն երփներանգ արդուզարդին վրայ։ Երկու պատուոյ օթեակները յատկացուած էին Սկիւտարի կառավարիչ Վեսմ. Համի պէյի և զինուորական հրամատարին։

Բացումը կատարուեցաւ Համիտէ Մառլով, զոր Սինանեանի նուագախումբը հնչեցուց և զոր ներկայք ողջունեցին ջերմագին ծափերով։ Ժամը ճիշդ 8ն էր երբ վարագոյրը բացուեցաւ։ Հետաքրքիր ակնարկներ վայրկենապար սեւեռեցան դէպ ի բեմ, ուր պիտի ներկայացուէր կեանքի յուզիչ տեսարաններէն էջ մը։

Ֆանֆան և Ֆլորինէ, երկու ընկերներ. անա ասոնք են թատերաբեմին բուն հերոսները։ Տիկին Պինենէմէճեան և Տիկին Քնար, մեծ ճարտարութեամբ կատարեցին իրենց թափառաշրջիկի դերը։ Մէկը զոհն է իր հօրը անգիտակից վայրագութեան, իսկ միւսը մօրը տուփոտ զգայուններուն, մին ճրագած, տգազուն, դալկահար ու հիւանդոտ է. իսկ միւսը՝ մարմնեղ, գեղեցիկ, զօրաւոր ու մտացի. մին միւսին անգիտակից զոհն է, մին միւսին համար այս թշուառութեան ենթարկուած է. սակայն կայ երկուքին մէջ սիրոյ ու անմեղութեան անքակտելի կապ մը, երկուքն ալ զիրար կը սիրեն իբրեւ երկու սիրակցորդ քոյրեր։

Պաղը չատ փայլուն անցաւ և դերակատարները իրենց տաղանդը դրին հոն։

Սինանեան էֆ.ի խումբը մինչեւ բարներուն նուագեց պատուական կտորներ, որոնք ծափերով կը դնահատուէին։

Զուտ հասոյթ գոյացած է շուրջ 100 ոսկի։ Պ.

Ցաւօք կը լսենք թէ Թէոդիկ դըժբախտութիւնը ունեցած է կորսնցուցնելու իր մօրաքոյրը՝ ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ԲԵՐՈՒԶԻԿ ՄՈՄՃԵԱՆԸ։

Ցուղարկաւորութեան հանդէսը երէկ, ժամը 8½ին կատարուեցաւ Իւսկիւտար՝ Սէլամիէի Ս. Խաչ Եկեղեցիին մէջ վայելուչ հանդիսաւորութեամբ, որուն ներկայ էին ազգականներու և համակիրներու ստուար բազմութիւն մը։

Մեր ցաւակցութիւնները կը յայտնենք մեր սիրելի աշխատակիցին ու իր եղբօրը՝ Տքթ. Սամուէլ Խանի. ինչպէս նաև իրենց մօր, քոյրերուն ու քեռայրներուն՝ որոնց բոլորին ալ ջամբած էր հանգուցեալը մայրենի գուրգուրանք մը։

ԲԱՐԻԶԻ ՊՕՐՍԱՆ

BOURSE DE PARIS

13 Հոկտ. 1906

Ֆրանսական 3%	95.85
Օսմանեան Միացեալ	93.80
Երկաթուղի	145.25
Պանք Օթթօման	666.—
Րէժի	—.—
Թրանսվաալ	53.50

ՐԷՍՄԻ

ՆԸՇԱՆ

Իզմիր էմթասի էճնէպիյէ կիւմրիւկիւ միւտիրի օղուպ Սիւրրէի Հիւմայուն թարիզ սէֆիրէրիսի թէվզիկ մէմուրպուլրնան սասատ. Անմէտ Ֆահիզ էֆ.յէ թէպտիլէն իբրնճի բրիթպէտէն Մէճիտի նըշանը զիյանը իհսան պուլրուլմուշ ատը։

* * *

Սլմանիա տէվլէթը ֆէխիմէսինին Տէրսաատէթ սէֆարէթի իբրնճի քեթիպկի Մ. Ֆոն Հանիլին զէվճէսինէ իբրնճի բրիթպէտէն Շէֆթագաթ նըշանը Հիւմայունը իհսան պուլրուլմուշ ատը։

(*) Այս տեսակ գրութեան մը համար Քազ. Ժողով չէ գումարուած։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆ.— Ընդհանուր Վիճակագրութեանց դեր-տնօրէն կարգուեցաւ Մեծ-Եպարքոսութեան հաշիւներու դիւանին Տնօրէն Շաքիր էֆ. որ պիտի պահէ նաև իր այս պաշտօնը։ Թղթատարական և հեռագրական վերատեսչութեան վիճակագրական դիւանի Տնօրէն կարգուեցաւ դեր-տնօրէն Կալիպ էֆէնտի։

*** Էսկիշէհիրի գայմագամ կարգուեցաւ Այնորոզի գայմագամ Վասաֆ պէյ։

ԲԱՄԱՋԱՆԸ.— Պաշտօնական Զեկոյց մը կը ծանուցանէ թէ այս հինգշաբթի օրուընէ պիտի սկսի Բամազան ամիսը, որու միջոցին գիշերները պիտի լուսաւորուին բոլոր մզկիթները։

*** Կայս. Իրատէ մը հրամայեց Անձնական Գանձուն մթերանոցներէն հոգալ թէքքէներու և մենաստաններու պարէնները, Բամազանի ամսուան համար։

ՇՈՒԼՏԻ ԴԵՍՊԱՆԸ.— Ինչպէս պաշտօնականներով ծանուցինք, Շուլտի դեսպան Պառոն ար Բամէլ իր Պոլսէն վերջնապէս մեկնելուն առթիւ, ուրբաթ օր պատիւը ունեցաւ Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու և մատուցանելու իր կոչման գրերը։ Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ իր սիրալիր մեծարանքները շնորհել Պ. Բամէլի, որուն նուիրեց նաև Լիւգաթի ոսկի և արծաթի շքանշանները։ Դեսպանը շաբաթ օր, Ա. թարգման Մ. Մարթէնի հետ Բ. Դուռը երթալով, իր հրաժեշտը տուաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Նախարարին։ Պ. ար Բամէլ այս շաբաթու կը մեկնի Պոլսէն։ Մինչեւ նոր դեսպան Մ. Ոկլիթ Քոսլաի ժամանումը, գործերը պիտի վարէ Մ. Մարթէն։

ԲԱՂԱՔԱՊԵՏ Բէյլիս փաշա շաբաթ օր, ընկերակցութեամբ ընդհ. քննիչ Օսման և թաղապետութեանց քննիչ Իրֆան պէյերու, քննական պտոյտ մը կատարեց կամուրջէն սկսեալ մինչեւ Ֆինճանճըլար, Պայազիտ և Աքսէրայ ու շրջակայքը, ուր սալայատակները կը նորոգուին։ Փաշան զանազան հրահանգներ տուաւ գործաւորներուն։ Երէկ ալ պտոյտ մը կատարեց Ֆաթիհի և Սօուք Չէշմէի կողմերը։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ դեսպան Մր. Լէյշման վաղը պաշտօնական ընդունելութիւն մը պիտի կատարէ։

ԽՈՒՎԱՐԱՐ ԵՒ ՓԱԽՍՏԱԿԱՆ.— Պոլսոյ ամբաստանիչ Ատեանը ձերբակալման հրամանագիր հրատարակեց Զօպանեանի և Սմբատ Գաբրիէլեանի դէմ, որոնք Եգիպտոս փախչելով յեղափոխականներուն միացած են։

*** Պոլսոյ Եղեռնագատ Ատեանը դարձեալ տասը օր պայմանաժամ տուաւ ընիկ Այալաբքցի և ընդհանրապէս Օգոստոսին Պոլիս գալով Ցէէներ բնակող ձկնորս և սուզակ Քանպուր Անտրէայի, որ ամբաստանուած է թէ օսմ. երկիրները հրանիթ մտցնողներէն է։ Անտրէա դէպքին ետք փախած է և իր դիմաց-ծութիւնը յայտնի չէ։ Եթէ այս պայմանաժամին չներկայանայ, իրը օրէնքի անսասող քաղաքային իրաւունքներէ պիտի զրկուի և ի բացակայութեան պիտի դատուի։

ՍԱՔՍՈՆԻՈՑ Մաքսիմիլիէն իշխանը որ Պոլիս եկած էր, Բէչդա մեկնեցաւ։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ.— Երկրագործական Պանքային խնդրանքին վրայ, որոշուեցաւ որ գաւառներու մէջ, Պանքային կողմէ գիւղացիներու եղած փոխատուութեանց համար գրաւ առնուած կալուածներն ու հողերը նոյն օրինական տրամադրութեանց ենթակայ ըլլան ասկէց ետք, որոնց ենթակայ են տասանորդի տուրքին համար գրաւառնուածները։ Սակայն, կարելի եղածին չափ պահպանելու համար երկրագործներուն ալ շահը, Պանքան իբր գրաւ չպիտի կրնայ ընդունիլ այն տեսակ կալուածներ և հողեր, որոնք իբր բնակարան և ապրուստի անմիջական միջոց կը ծառայեն փոխառուներուն։

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐԸ.— Ցայսմիկ է թէ տարին երկու անգամ,— Մարտ 1էն 20 օր առաջ և Սեպտ. 1էն 20 օր առաջ,— պետական պաշտօնեաներու երաշխաւորութիւնները կը վերաքննուին։ Ասկէց ետք, երաշխաւորութեան կապուած ամէն պաշտօնեայ այդ պայմանաժամերուն միջոցին ինքն իսկ պարտաւոր պիտի ըլլայ կատարել երաշխաւորութեան վերաքննութեան գործողութիւնները, մասնաւոր պաշտօնաթուղթերու վրայ, և զրկել զանոնք ձեռնհաս պաշտօնարանին։ Այս ձեւակերպութիւնները չկատարող պաշտօնեաները հրաժարեալ պիտի նկատուին։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ հարցուց Սպարապետի Դրան որ թէ՛ հօրմէն, թէ՛ կնոջմէն և թէ զաւկէն և կամ ատոնց երկուքէն ամսաթոշակ ստանալիքներուն ի՛նչ եղանակով ամսաթոշակ կը յատկացուի։ Սպարապետի Դուռը պատասխանեց թէ օրինական տրամադրութեանց համաձայն, ատոնց միայն մէկէն և սակայն քանակութեամբ ամէնէն բարձր ամսաթոշակը կը յատկացուի։

ԵՏԻՐՆԷԻ ԵՒ ՍԵԼԱՆԻԿԻ դատական նախորդ քննիչ Մելքոն էֆ. Պարոնիկեանի 1500 ղրշ.ի անպաշտօն վիճակի ամսաթոշակ յատկացուեցաւ։

ՈՍՏԻԿԱՆՆԵՐ.—Սկիւտարի կառավարչատան թղթակցութեանց դիւանին պաշտօնեաներէն Յրդ կարգի քօմիսէր Ֆուատ էֆ. Բ. կարգի բարձրացաւ։

*** Բերայի հեծեալ ոստիկաններէն Բաշիտ էֆ. Յրդ քօմիսէրութեան բարձրացաւ։

ՀԱԲՈՆԻԲ.—Կայս. Պալատին բժիշկներէն բժշկ. վարժարաններու բժշկական իրաւաբանութեան ուսուցիչ Ալի Բիւշրի փաշայի աղջկան և Ներքին գործոց նախարարութեան թղթակցութեանց դիւանին անդամ Մահմուտ Վէքաս պէյի ամուսնութիւնը կատարուեցաւ հինգշաբթի օր։

*** Կրթական նախարար Հաշրմ փաշայի որդիին՝ Իզզէտտին պէյի և զինուորական քննիչ յանձնաժողովին անդամ հանգուցեալ Հասան Սաաթի փաշայի աղջկան ամուսնութիւնը կատարուեցաւ հինգշաբթի օր։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վարչութիւնը դիւրութիւն մը տալու համար ժողովուրդին, որ Բամազանի առթիւ գաւառները կը ղրկէ զանազան ուսուցիչներ, որոշեց որ այսօրուընէ սկսեալ, բաց ի կիրակիէ, ամէն օր, ժամը 4ին բացուին եէնի Ճամիի նամակատան ծրարներու ճիւղերը և դռուին ժամը 10ին։ Նամակատունը ներքին գաւառներու համար ժամն գինով մը ծրար կ'ընդունի մինչեւ 40 քիլոյի չափ, իսկ արտասահմանի համար ալ մինչեւ 5 քիլո։ Այն ծրարները որ անուշեղէն կամ ուրիշ թափելիք նիւթեր կը պարունակեն, պէտք է լաւ գոցուին թիթեղ տուփի մը մէջ, որ իր կարգին պէտք է զետեղուի փայտէ տուփի մը մէջ, և շուրջը լեցուի կամ փայտի սղոցուկով և կամ բամբակով։

ՊԱԿԱՍ ՀԱՑԵՐ.— Անցած շաբթու Պոլսոյ փուռերէն 3053 պակաս հաց գրաւուեցան և աղքատներուն բաժնուեցան։

ԼՈՒՄԱՑԱՓՈԽԵՆԵՐԸ.—Իգսամ խբմբագրական մը մէջ ի վեր կը հանէ լումայափոխներուն մէկ նոր չահատակութիւնը։ Ասոնք ոչ միայն պակաս գինով առնել կ'ուզեն սրբուած դրամները, այլ սկսած են մանրուքի սակերն ալ բարձրացնել։ Առաջ որ 4 քառորդին 10 փր. կը պահանջէին հիմա կ'ուզեն 30-40 փր.։ Ոսկի ուրելու սակն ալ սուղցուցած են։ Մեր Թուրք պաշտօնակիցը այս պարագան ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութեան յանձնելով, կ'առաջարկէ, ինչպէս Սակարանի մէջ գործողներուն համար եղաւ, մասնաւոր կանոնագիր մը պատրաստել լումայափոխներու այս կարգի չահատակութեանց առաջքը առնելու համար։

ՕՍՄ. ՄԱՄՈՒԼԸ.— Հաճրմսարա Մախսուս թուրքերէն չաքաթթերթը որ 13 տարիէ ի վեր կը հրատարակուի, իր գինը 60 փարայէն 10 փարայի իջեցուց։

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐ.— Նահանգներու մէջ կատարուող մարդահամարի գործողութեանց պահուն հաստատուած է թէ կարգ մը ոչ-իսլամ անհատներ արձանագրուած չեն. ուստի հրահանգ խնդրուած է թէ անցեալ տարիներու վերաբերող ատոնց զինուորական տուրքերը դրամական տուգանքներով գանձելո՞ւ է թէ ոչ։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ կայս. Իրատէ մը հրամայած է տուգանքի չենթարկել մարդահամարի գործողութեանց պահուն երեւան հանուող չարձանագրուած անհատները, և նկատելով որ նոր մարդահամարին կատարման նպատակն է չարձանագրուած անհատները առանց տուգանքի արձանագրելով երեւան հանել. ուստի կայս. այդ Թալտուութիւնը պէտք է գործադրուի նաեւ զինուորական տուքերուն համար այն ոչ-իսլամ անհատներուն որոնք չեն արձանագրուած և այս անգամուան մարդահամարի պահուն երեւան հանուած են։ Այս կիրառումին առթիւ ո և է տարակոյսի տեղի չմնալու համար, պէտք է մարդահամարը աւարտած եւ աւարտելու մօտ տեղերը գործադրել՝ դրամական տուգանքի զերծ կացուցանող կայս. Իրատէին հրատարակուելէն սկսեալ. իսկ մարդահամարը տակաւին չաւարտած տեղերն ալ այդ գործողութիւնը աւարտելէն ետքը. նաև անոնք որ մարդահամարի պահուն արձանագրուած չըլլալով արձանագրութենէն ետքը եթէ դիմեն ու արձանագրուին, պէտք է օգտուին վերոգրեալ թոյլատուութենէն։

ՈՍԿԵՂՋԻՐ ՄՏՆՈՂ ՆԱՒԵՐԸ.— Ձեռնհաս պաշտօնարանը նկատելով որ Ոսկեղջիւր մտնող առեւտրական նաւերը մեծ մասամբ մաքսանենգութիւն կը կատարեն, որով մաքսային հասոյթներու նուազման պատճառ կ'ըլլան, որոշեց որ ասկէ վերջը Ոսկեղջիւր մտնել և իրենց ապրանքները պարպել ուզող առեւտրական նաւերուն մուտքը բնաւ չարգիլուի. միայն նորոգութեան կարիք նաւերը արտօնուին՝ Թէրսանէի մէջ նորոգուելու համար. ատոնց ալ նորոգութիւնները աւարտելուն պէս իսկոյն դուրս ելլեն։ Այդ նաւերը եթէ Ոսկեղջիւրի մէջ վաճառատուն ունեցող վաճառականներու պատկանող ապրանքներ կրեն, ապրանքները Ոսկեղջիւրէն դուրս մաւնուններու մէջ պարպեն, մաքսային պաշտօնեաները մաքսերը գանձեն և յետոյ դարձեալ մաւնուններով Ոսկեղջիւր փոխադրուին։

ՊՈՒԼԿԱՐ ԱԽԱՋԱԿՆԵՐԸ.— Սէլանիկէն տեղեկագրուեցաւ Ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ Թիբլիզի Բաքինէ գիւղին հարաւակողմը, խիտ անտառի մը մէջ պուլկար աւազակներու հետ ընդհարում կատարուելով, աւազակներէն Լազար և միւս ընկերները սպաննուեր են։ Բարնարէվա գիւղին ընակիչներէն ոմանց ոչխարները յափշտակող Թոտոր Նիքոլա անուն աւազակապետը և ութը ընկերները ձերբակալուեր են և 160 ոչխարները աւազակներուն ձեռքէն հատ առնուելով տէրերուն վերադարձուեր են։

ԽԱՀՈՒԻԻ ԵՒ ՇԱՔԱՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Ժամանակէ մը ի վեր ջանք կ'ըլլայ խահուէի գինը բարձրացնելու։ Խահուէի հրապարակին վրայ ազդած է սա պարագան թէ Նիւ-Եորքի, Համպուրկի և Հավրի խահուէի մեծ վաճառատունները և դրամատէրները տարեկան առնուազն երկու միլիոն պարկ խահուէ գնել որոշած են, Պրազիլիոյ մշակներուն նպաստելու համար։ Հետեւաբար յոյս կայ որ գիները մօտերս իջնեն։ Միւս կողմէ կ'ըսուի թէ այս տարի շաքարի գինը պիտի բարձրանայ, քանի որ այս տարուան շաքարի թերքը 100ին 10 պակաս եղած է և սպառումը ընդհակառակն աւելցած է։ Թուրքիա տարին 2 միլիոն կը ծախսէ շաքարի համար, և երբ 100ին 10 աւելնան գիները, 200,000 ոսկի աւելի պիտի ծախսուի։ Անցեալ տարուան շաքարին սղութիւնը սակարանական չահագիտութեանց արդիւնք էր։

ՄԵՏԱՔՍԻ ՆՈՒԱԶՈՒԹԻՒՆԸ.— Ֆրանսայի, Իտալիոյ և Զուիցերիոյ դաշնային տեղերը վեց-եօթը ամիսէ ի վեր տիրող երաշտութեան հետեւանքով խամ մետաքսին մէկ քանի տեսակները պատրաստելու համար դժուարութիւն կը քաշուի։ Մետաքսեղէնի գործարանները և մանաւանդ անոնց որոնց մեքենաները ջուրով կը դառնան, չեն կարող ժամանակին կատարել յանձնարարութիւնները որով պայմանաժամի երկարումը խնդրել հարկադրուած են։ Զինական մետաքսներուն մեծ մասն ալ Եւրոպայի մէջ ալ կը մտնեն և դերձանի ձեւի կը վերածուին, որով այդ մետաքսներն ալ նուազած են։ Հունգարիոյ մետաքսի գործարանները չգործարկ ըլլալով, այս միջոցս ամէնէն աւելի անոնք յանձնարարութիւն կը ստանան։

ՄԱՀՃՈՒՑԱԿ.— Անցեալ շաբթու Պոլսոյ և շրջակայքին մէջ մեռան ամէնքը 165 հոգի, որոնց 94ը իսլամ, 65ը քրիստոնեայ և 6ը Հրեայ։

ՃԱՇԻ ԱՏԵՆ մի՛միայն Զիթիլի հանքային ջուրը խմեցէ՛ք։ Դժուարամարսութեան, կսթուածի, Աւազախտի, և այլնի դէմ։ Ինքազդաւելի, ամենազդեցիկ։ 20—2

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐԸ

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆ ՀԱՑ ՍՊԱՍՈՒՀԻՆ.— Դրած էինք թէ անցեալ օր Արնավուտ-գիւղի ծալեղերքէն աղջկան մը դիակը գտնուած էր, որ հաւանաբար Ռոտոլֆ էֆ. Սամիկեանի կորսուած սպասուհին՝ Միւնէվէր Յակոբեանն էր։ Ոստիկանութիւնը ճշդելու համար աղջկան ինքնութիւնը, Բուրուչէշմէ փոխադրեց և մէկ քանի հոգիի ցոյց տուաւ։ Այս միջոցին տեղւոյն նպարավաճառին աչկերը ըսաւ թէ Ռոտոլֆ էֆ.ի սպասուհին է, որ 5-6 օր է անյայտ եղած էր։ Հաստատուեցաւ թէ Միւնէվէր ասկէց երեք ամիս առաջ ժանտատենդի բռնուելով Ազգ. Հիւանդանոց փոխադրուած էր, ուր դարմանուելէ ետք ելած և մտած էր դարձեալ Սամիկեան էֆ.ի տունը։ Դէպքէն 5 օր առաջ աղջիկը Բերա, Տուվարճի փողոց, իր մօրաքրոջը՝ Մաքրուհիի երթալու համար, տունէն արտաքսութիւն առաւ և գնաց։ Սակայն մօրաքրոջը քով չգնաց Միւնէվէր։ Անգամ մը Գէպէքի մէջ տեսնուեցաւ, որմէ ետք լուր մը չկար իրմէ, և դիակը գտնուեցաւ Գուրուչէշմէէն, ուր բերած էին հոսանքները։ Բերայի կառավարչութեան բժիշկ Տքթ. Տիգրան պէյ քննելով դիակը՝ հաստատեց թէ 5 օրի չափ ծովը մնացած է։ Կը կարծուի թէ Միւնէվէր ինքզինքը ծովը նետած է ժանտատենդին ազդեցութեամբ, որմէ տակաւին կատարելապէս չէ ազատած եղեր։

ՊԱՏՈՒԱԿԱՆ ՅԱՃԱԽՈՐԴ ՄԸ.— Բերա, Թէպէ-Պաշի, Շէյխ-Խանի տակ, ոսկերիչ Անտոն խանութը նախընթաց օր եկաւ երկայնահասակ և սեւազգեստ անձ մը որ անգլիական նորաձեւութեամբ մատանի մը ուզեց։ Ոսկերիչը քանի մը հատ հանեց և յաճախորդին ներկայեց, որոնցմէ մէկը հաւնեցաւ մարդը և 8 ոսկի առաջարկեց։ Իրը կանխավճար կէս անգլ. ոսկի տուաւ, և ըսաւ թէ հետեւեալ օրը տիկինը պիտի գայ առնէ մատանին՝ վճարելով 7½ ոսկին։ Բայց, որպէս զի մատանին չփոխուի, յաճախորդը առաջարկեց մատանին տիկնոջ մը մէջ դնել, թուղթով մը պատել ու վրան կնքել։ Խանութպանը անմիջապէս տիկնոջ մը մէջ դրաւ մատանին և զայն յանձնելով յաճախորդին, անդին գնաց քիչ մը թուղթ բերելու և պատ մը եաք գալով լաւ մը ծրարեց տիկնոջը և կնքամոմով կնքելով դարանի մը մէջ դրաւ։ Յաճախորդը սիրուն բարեւով մը մեկնեցաւ։ Քիչ ետք նորէն եկաւ իբր թէ կնքամոմը քննելու, և այս միջոցին իր տուած ոսկին դեռ ապակեդարանին վրայ տեսնելով, ուզեց զայն գրպանել. ձեռքը երկնցուց. սակայն ոսկերիչը տեսաւ և «Բառուն միսիս» ըսելով առաւ դրամը։ Յաճախորդն ալ առանց պաղարիւնութիւնը կորսնցնելու «Բառուն, սխալեցայ» ըսելով, մեկնեցաւ։ Ոսկերիչին միտքը կասկածը մտած էր. ինչ ընէր, եթէ խաղ մը խաղացած էր մատնիին գլխուն։ Չկրնալով համբերել, կանչեց երեք հոգի և անոնց ներկայութեան քակեց կնքամոմը, և տիփկը բանալուն, քիչ մնաց խելքին պիտի գար։ Մատնին հոն չէր։ Դուրս վազեց. հոս հոն փնտռեց բայց ի զուր։ Խարեբան չատոնց ազատած էր օձիքը։

ՀՐԴԵՀ.—Շաբաթ գիշեր, ժամը 6ին հրդեհ ծագեցաւ Գասըմ-Փաշա, Զինծիրլի-Քուլու, նաւային դեր-հազարապետ Հասան էֆ.ի սեփական և ատաղձագործ Օսման աղայի խանութէն։ Բոցերը անմիջապէս տարածուեցան և ընդամէնը այրեցան երեք խանութ։

*** Քալքանճէլէնի Քըրվէնիք դիւղին մէջ հրդեհ ծագելով այրեցան 38 տուն, իրենց յարդանոցներով։

*** Թիրէի մօտակայ անտառներէն հրդեհ ծագելով այրեցաւ 700 արտավար տեղ։

ԱՅՇԵՐԸ ԳԻՆԵՏԱՆ ՄԷՋ.— Շաբաթ առաւ զուարճալի տեսարան մը պարզուեցաւ Ղալաթիոյ քարափին վրայ։ Մախսուսէի Իլնէպոլը չգենաւէն դուրս հանուեցան քանի մը խումբ այծ որոնք Թօփհանէի կողմը կը տարուէին։ Այս միջոցին չգենաւ մը սուլեց և անա մեր վախոտ այծերը շաւրած, չփոթած, սկսան քարափի սրճարաններէն և դիներեւոյներէն ներս խուժել։ Այս անսպասելի յաճախորդները դուրս հանելու համար սպասարկուները փորձ փորձեցին, բայց մեր այծուկները անա պար մըն է սկսան, ոստոստուն շրջպար մը, որու միջոցին տապալեցին սեղանները, կոտրեցին գաւաթները, խորտակեցին շիշերն ու պնակները, Հազիւ ժամէ մը կարելի եղաւ միացնել այս տարանջատուած հօտը։

ԸՆԿՂՄԱՄԲ.— Միւրէֆթէէի վաճառականներէն Մաչուրինէի սեփական 600 թոնսոց Մէլբոմենի նաւը նորոգուելու համար, Ղալաթիա, Քալաֆաթ-Եէրիի առջեւ տարուած էր։ Երբ կայմը կը դնեն, չուանը փրթաւ և ծակեց նաւը որ սկսաւ ջուր առնել։ Թէեւ նաւաձիգ մը փութաց և ազատելով եղերքը խրեցուց, սակայն նաւը իրենը հոն ընկղմեցաւ։ Նաւապետը և նաւաստիները ազատուեցան։

ԲԱՆԿԱԼԹի բնակող Արմենակ, առջի գիշեր երբ Զայրը փողոցէն կ'անցնէր, դէմը ելան Արտաչէս, Զօլաք Նիքօ, Թօփալ Անտոն, և այլն և անոր վրայ յարձակելով գողցան ժամացոյցն ու դրամները։

*** Վաճառական Անտոնաքի առջի գիշեր Գրբնավուլայէն անցած միջոցին յարձակում կրեց երկու հոգիի կողմէ։ Անտոնաքիի աղաղակներուն վրայ չարագործները գլուխէն վիրաւորեցին զայն և փախան։

*** Ծիսավաճառ Սթավրօ առջի գիշեր Զուգուր Ճումա իր տունը գացած պահուն, յարձակում կրեց չարագործ Միխալի և երկու ընկերներուն կողմէ, որոնք գողցան ժամացոյցը, դրամները և խանութին բանալին։ Սէր գօմիսէր Հաճի ՃԷմալ էֆ.ի կողմէ Միխալ ձերբակալուելով դրամին մէկ մասը և բանալին վրայէն գտնուեցան։

ԲԱՄԲԱԿ

Լիվրբուլ, 12 Հոկտեմբեր

Տրամադրելի 6.50

ՍԱԿԱՐԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

ՕՍՄ. ՄԻԱՑԵԱԼ ՔՈՆՍՈԼԻՏԷ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Օ.Ո. 102.37
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	» 101.37
Երէկուան էն բարձր գինը	» 102.38
» էն վար գինը	» 101.35

ՐՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Երէկ առաւօտ բացուեցաւ	Ֆր. 144.37½
Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	» 144.75
Երէկուան էն բարձր գինը	» 145.—
» էն վար գինը	» 144.75

«ՄԱՆԶՈՒՄԼԻ»Ի ՕՐԱԳՐԱԿԱՆ ԹՈՒՐԹՕՆԸ 98
ԳՐԵՑ ՓԱՐԳՄԱՆԻՑ
ՓԻՐԻԼ ՎԷՐՆ ԿԻՐՈՆ ԶԷՈՄԼԻԳԻԶԵՑՆ

ԱՐՏԱՌՈՑ ԿՏԱԿ ՄԸ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԲ.

«ԴՐԻՊԻՈՒՆ»Ի ՀԱՄԱՐ ԱՂՄԿԱՅՍՐՈՅՑ ԼՈՒՐԵՐ

Ժամը 5ին միջոցները կառախումբը դանդաղօրէն կ'ելնէր ցից տեղէ մը։ Փոթորիկը կը դոռար։ Հարրիս Ռիմպէլ կամրջակին վրայ էր, մինչ ընկերները վագոնին մէջ ապաստանած էին։ Այս միջոցին, նշմարեց փառաւոր արջ մը, որ եռեւի տաքերուն վրայ կը քալէր, երկաթուղիին մօտէն, անչուշտ զարհուրելով տարբերուն այս մոլեգին պայքարէն, որ այնքան մեծ ներգործութիւն կ'ունենայ կենդանիներուն վրայ։ Արդ, չիչեալ արջը, փայլակի մը լոյսէն շլացած, վերցուց աջ թաթը, ճակատին տարաւ և խաչի նշան մը ըրաւ։

— Արջ մը որ խաչ կը հանէ, պոռաց Հարրիս Ռիմպէլ, կարելի չէ։ Սխալ տեսայ։

Ո՛չ, սխալ տեսած չէր, և քանիցս փայլակներու լոյսին մէջ, արջը խաչ կը հանէր սարսափի նշաններ ցոյց տալով։ Ցնծոյ կառախումբը, ցից ճամբուն կատարը հասնելով, աւելի արագ ընթացք մը ունեցաւ և արջը այլ ևս անհետանալի եղաւ։ Իսկոյն տիբարդերը իր յուշատետրին մէջ գրեց. «—Նոր տեսակ արջ մը՝ որ վոթարկի ատեն խաչ կը հանէ»։

Այս ծանօթութիւնը ընդլայնեց նամակի մը մէջ, զոր հետեւեալ օրն իսկ Էլիզնայէն ղրկեց Դրիպիուն Սրմբագրութեան։

Լօքարի և Պոզօմէնի ճամբով դէպ ի հիւսիս արեւելք ուղղուելէ ետք, կառախումբը հանդիպեցաւ Լօրիի և Հօուարտի կայարանները և Մօնդանայէն անցաւ Նօրթ Տաքօտա և անկէ ձեյմսդաուն։ Հարրիս Ռիմպէլ կրնար այդ կայարանը իջնելով հետեւիլ ուրիշ մանագիծի մը որ ուղղակի Եէնկդրնի վրայ կ'իջնէր։ Բայց իր քմայքն այն պէս ուզեց որ անցնի Օրիսպէն, Բասիլդէնէն մինչեւ Ցարկօ, ուր ժամանեց ամուն 23ի առաւօտ։ Այդ տեղւոյն մօտ Սէկոդ Բօլի մէջ էր որ կ'ապասէր անծանօթ խաղակիցը ամուն 24ին հետեւելիք քուեարերու արդիւնքը, որ անչուշտ նպատակն պիտի մօտցնէր դինք ինչ որ կը կատեցնէր Դրիպիունի քրոնիկագիրը հակառակ իր անձին վրայ ունեցած վստահութեան։ Տաքօտա բաժնուած է երկու հաւասար մասերու, որոնց մին լեռնոտ է և միւս մասին հետ հակադրութիւն մը կը կազմէ։ Բնակիչները նախապատուութիւն տուած են ծխախոտի, եգիպտացորենի, վարսակի, բանջարեղէններու մշակութեան, որովհետեւ հողը շատ պտուղաբեր է, իսկ միւս մասը լիճերով և ճահիճներով լեցուած է։ Միտուրի գետը շեղակի ընթացքով կ'անցնի հոնկէ, մինչեւ Եէնքդրնէն անդին, ուրկէ կ'իջնէ Օմահայի վրայ, մինչեւ Բիվըր Բօզ արեւելեան կողմէն կը բաժնէ զայն Մինեսզոդայէն։ Հարրիս Ռիմպէլ ամուն 23ի օրը ամբողջովին անցուց ի Ցարկօ, առանց ինքզինքը ճանչցնելու։ Թերեւս, տեղի տալով զբօսաշրջիկի իր ճաշակներուն, այցելէր գետին ձախ եզերքին վրայ հաստատուած գիւղերը, ինչպէս նաև հանդիպականները, եթէ անակնկալ պարագայ մը իր խորհուրդները չփոխէր։

Մինչ էս օրէն ետք կը պատէր քաղաքին շրջակայքները, 50 տարու միջահասակ և ընդհանուր կերպով քիչ համակրելի մարդու մը հանդիպեցաւ։

— Պարոն, ըսաւ այդ մարդը, եթէ չեմ սխալիր, այս առտու տեսայ Նօրթրը Բասիֆիքէնն ելնելիդ։

— Ճիշտ է, պարոն, պատասխանեց Հարրիս Ռիմպէլ։

—Իմ անունս Հօրկարդ է, աւելցուց նոյն անձը, Լէն Ուիլեամ Հօրկարթ։

— Լա՛ւ ուրեմն, Լէն Ուիլեամ Հօրկարթ, ինչ կուզէք ինձմէ, եթէ կը հաճիք։

— Հաւանական է որ Լէքդրէն երթաք։

— Ճիշտ։

— Այն ատեն թոյլ տուէք որ իմ ծառայութիւններս մատուցանեմ ձեզ։

— Ձեր ծառայութիւնները, ինչ առթիւ։

— Պարզ խնդիր մըն է, պարոն։ Առանձին եկած էք, չէ՞։

— Առանձի՞ն, ըսաւ Հարրիս Ռիմպէլ բաւական զարմանքով։ Այո՛ առանձին եմ։

— Տիկինը միասին չէ՞։

— Տիկի՞նը...։

— Հոգ չէ։ Կրնանք զանց ընել զայն։ Հոս, իր ներկայութիւնը անհրաժեշտ չէ ամուսնալուծում ընելու համար։

— Ամուսնալուծո՞ւմ։

— Անշուշտ, և ես ամէն ձեւակերպութիւն կ'ստանձնեմ։

— Բայց ամուսնալուծում ընելու համար պէտք է ամուսնացած ըլլալ և ես ամուսնացած չեմ, հաւատացէք։

— Ամուսնացած չէք և Լէնկիթը՞ պիտի երթաք, պոռաց Լէն Հօրկարթ, որ զարմացաւ մեռաց։

— Բայց ո՞վ էք դուք, Մր. Հօրկարթ։

—Ես ամուսնալուծման վկայ եմ։

—Այն ատեն կը ցաւիմ, պատասխանեց Հարրիս Ռիմպէլ, ձեր ծառայութիւնները անօգուտ են ինծի։

(Շարունակելի)

ԳՐԱՏՈՒՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԷՍԿԻԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ ԽՕՐԱՍԱՆՁԵՆՆ ԹԱՆ
Կեդրոն գիտական, վիպական, դպրոցական եւ մատենադարանի ամէն տեսակ գրքերու
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԶԵՂԱՅ
ԸՆՏԻՐ ՏՊԱԳՐ. ՎԻՄԱԳԻՐ ՈՒ ՏՊԱԳԻՐ
Աւետարան, Հրաշաբարան, Նամակագրութիւն, պատմական, վիպական, վիճակագրոյց, բարեշիշ, պատուանիշ, եւն. եւն.
Ցանձնարարութեանց առաքում օր օրին ու նոյնութեամբ
Գործառնութիւն միեւ կանիկ
ԳՐԱՏԱՆ ՀԱՍՑԷՆ
درسعادت خواجه‌یان خانده کتبخانهٔ جدید
22—50

ՏՈՔԹ. Ա. ԵՈՐԿԻԱՏԷՍ
ՆՈՐԱԳՈՅՆ ՄԷԹՈՏՈՎ
ԵՒ ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ԲՈՒԺԷ ՄՈՐՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԳԱՂՂԻԱԿԱՆ ԱԽՏԸ
ՈՐՈՆՑ ՄԱՍՆԱԳԷՏՆ Է
Տօքթ. Ա. Եօրկիատէս որ գաղզիական ազգի և մորքի հիւանդութեանց հանրածանօթ մասնագէտ Տօքթ. Ֆուռնիէի օգնականը եղած է Բարիզի մէջ, այս տեսակ հիւանդութիւններէ տառապողները բժշկական նորագոյն ու կատարելագործուած մեքենաներով կը բուժէ իր դարմանատան մէջ՝ Բէրա Այնալըչարշը, շաբաթվան մը Լեզոնի վերնայարկը առաջին յարկի աբաթթամանը՝ ամէն օր կէսօրէն մինչեւ իրիկուն։
Մասնագէտ է մանաւանդ մազի յատուկ ամէն տեսակ հիւանդութեանց, ուր սպասկան վերջին դիւրութեամբ հիմնադրեալ կը բուժէ մազերու թափիլը, գլխու թեթեւ ու հեղ։ Մորքային հիւանդութիւն ունեցողները Երեքշաբթի, Չորեքշաբթի և Շաբաթ օրերը (Ը. Թ.) ժամը 6էն մինչեւ ութ կ'ընդունի։ 40—10

ՏՕՔԹՕՐ
Ա. ԳԱԶԱԶԵԱՆ
Բժիշկ Ս. ՓՐԿՉԻ ԱԶԳ. ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ
Կը դարմանէ ամէն տեսակ ներֆին, վիրաբուժական եւ ափրոդիսեան հիւանդութիւններ
Բացի Զարեքշաբթի և Ուրբաթ օրերէ, ամէն առաւօտ կանուխ և ժամը 9էն (Ը. Թ.) վերջ կը դտնուի իր բնակարանը՝ Մագրրգիւղ Սագրդ-Ազամ. և ի դիւրութիւն Պոլսոյ իր հիւանդներուն՝ Դշ. և Ուր. օրերէ զատ, կը դտնուի ժամը 6էն 9 (Ը. Թ), Պալի-Փաշա եօգուշը Վանքամ էֆ. Ասատուրեանի դեղարանը։ 20—30
Հինգշաբթի օրերը ձրի։

ՄԱՐԹՈՂԼՈՒ ՔԻԹԻԹԻՊԻՍԱՆԷՍ
Էսկի-Զապիտիէ Ճաssեkսի Նօ. 72
Քիւթիւպանէի մէջբուր ռահիպի, երմի սէնէէն պէրու Տէրսաաէթէ քիթապճելբք էթմէքէ օլուպ, պուքերէրէ իւնվանը մէջբերլա քիւչաս եալէմիչ օլուսղու սիւքքանտա թէքմիլ քիթապճելարտա պուլունան թիւրքճէ հեր նեվ, քիւթիւպի աթիգա վէ հեսիսէ մէվհուա օլուպ, էրմէնիէ վէ ֆրանսըզճա սատրլարը տախի թէսարիք իսէէրեք սրփարը վուգուրնատա մահալէրինէ կէօնտէրիր. եօնգ իլուն խուսուսի ըսգօնթօլար վար սբբ։ Տէրսաաէթէ միանթէլիր կազէթարտա պօնէ գայտ վէ գպալ իսէր։ Սբփարբշարտա սիւրատ սեղ ու իթատա խթիգամէթ վէ մուսմէլէսնէգի ինթիգամ պիր քէրրէ վուգուս պուլճագ միւրաճաաթ նէթիճէսինտէ ստանալարագ սբբ։ 7—10

ԻԻՆԻՕՆ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻՋ 1828—1829
1828 L'UNION DE PARIS
ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԲԱՐԻՋ 1828—1829
ԾՐԱԳՐԱԿԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՔ
Դրամագլուխ և պահեստ 329 միլիոն ֆրանք
1905ին գանձուած ապահովագին 39 » »
Մինչեւ 1905ի վերջը հատուցուած փնաք 460 » »
Ինչպէս այս թուանշաններէն կ'երեւի, Ընկերութեան դրամագլուխն ու պահեստի գումարն է 329 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ոչ որ հսկայ երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ ԻԻՆԻՕՆի ապահովագրոց։
Արեւելքի համար մասնաւոր գեղեցիկ սակացոյց. Նպաստաւոր պայմաններ անհամեմատ կերպով աւելի ԳԵՐԱԶԱՆՑ քան ուրիշ ո՛և է ընկերութեան պայմանները։
Ընկերութեան Դրամատունն է՝ ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԿԱՑՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱՆՔԱՆ
Թուրքիոյ և Արեւելքի Ընդհ. Տնօրէնութիւն
Ընդհ. Տնօրէն — ՍԻՄՈՆ ԲԱՑՍԷՐԼԵԱՆ
Գլխ — ՄԻՀՐԱՆ ՏԷՐ-ՆԵՐՍԷՍԵԱՆ
Սթամբուլ, Սուլթան Համամ, Բոթքրքը Օղլու Բասաժ
Գործակալութիւնք Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքաց մէջ։

«ԼԱ ԲՕԼԱՐ»
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՊԻԼՊԱՕՅԻ ՊԱՆՔԱՅԻՆ ՎԱՐՁՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐՔԵՒ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ 100 ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ
ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ
1903 Դեկտեմբեր 31ին ընկերութեան ունեցած երաշխաւորութեան գումարները

	Ֆրանք
Պիլպաոյի Պանքան ի պահ դրուած զանազան արժէթղթերով	50,000,000
Վերոյիշեալ արժէթղթոց յաւելեալ արժէքը	21,298,712
Զանազան պանքաներու քով պահեստ	4,661,118
104,380 անգլ. ոսկի արժէքով անգլիական և հնդկական արժէթղթեր Անգլիոյ Պանքան ի պահ դրուած	3,563,165
Գումար ֆրանք	79,522,995

ԼԱ ԲՕԼԱՐԻ Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղը արտօնեալ է հրդեհի դէմ ամէն տեսակ ապահովագրութիւններ ընդունիլ յանուն ընկերութեան, և պատահած փնաքները անմիջապէս և արդարութեամբ կարգադրել։ «Լա Բօլար» իր վճարմանց առնն ցոյց տուած փութկոտութեամբ և առատաձեռնութեամբը իրաւամբ առաջնակարգ դիրք մը բռնած է ապահովագրական աշխարհին մէջ։
Գործակալութիւններ ունի Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ։
Ընկերութեան դրամատունը Ս ՔՐԻՏԻ ԼԻՕՆԷՆ։
Տեղեկութեանց համար դիմել Կ. Պոլսոյ մասնաճիւղին գլխաւոր գործակալներ, Պոլիս Մուրթեան Համամ, Բինթ խան։ 50 21

ԱՊԱՌԻԿ
ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ
ԵՒ
ՆՈՐ ՏԵՍԱԿՆԵՐ
ՀԷՐՃԱՅԻ ՎԱՃԱՌԱՌՈՒՆԸ գօնարեղէններու, սակի և արծաթ չղթաներու, գրպանի, պատի և քօնսոլի ժամացոյցներու մասնաւոր վաճառումէն զատ՝ իր բազմաթիւ յանախորդներու վստահութենէն քաջալերուած, այս անգամ կը փութայ յայտարարել թէ՝ ամէն եղանակի յատուկ վերջին նորաձեւութեան վրայ պատրաստ ունի արանց, կանանց և աղջոց համար ամէն տեսակ հագուստներ ու անձրեւի համար մուշամա վերարկուներ, նաև ճերմակեղէններ, փանթէզիներ և թօսֆիէներ ու ամերիկեան կօշիկներ։ Ունի նաեւ կահ կարասի, ձեղունի լամբաներ, մանճակալներ, եւրոպական ու անգլիական գորգեր, գեանի մուշամպներ, կրամօֆոններ ու պիսիքլէթներ՝ ամենավերջին կատարելութիւններով։
ՀԷՐՃԱՅԻ վաճառառունը մայրաքաղաքիս մէջ միակն է, որ շահած է հանրութեան վստահութիւնը եւ գոհունակութիւնը իր ապրանքներու ազնուութեան և ոսկիներու մաքրութեան, հեւանդութեան և ծանութեան համար։
Այս ամէնուն որոշեալ արժէքին վճարումն է
ԱՊԱՌԻԿ
Միայն թէ գնուած ապրանքին հարիւրին 20ը կանխիկ, իսկ մնացեալ գումարինամար շաբաթական հարիւրին 5 վճարմամբ պատրաստ է հայթայթել։
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՍ ՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ Է
Մեծ Շուկայ, Ռագերչաց Մեծ Փողոց թիւ 13,
Անգամ մը այցելել բաւական է համոզուելու համար թէ՝ Հէրճայի՝ անմրցելի կազմակերպութեամբ մը ի վիճակի է այսօր գոհացնել իր ամէնէն դժուարահաճ յանախորդները։
Կանխիկ գնողներու համար հարիւրին 5 զեղչ.
ՍԱԿԱՐԿՈՒԹԻՒՆ ԶԿԱՑ 50.—10
Ց. Գ. Շաբաթական վճառմանց համար հաւատիչներ ընդմիսա պատրաստ են։

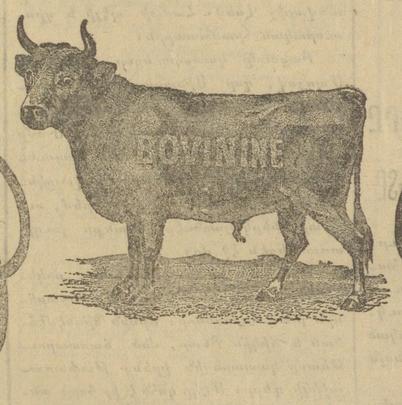

ՊՕՎԻՆԻՆ
ՍՏԱՄՈՔԻՍ ՍՈՒՐ ԿԱՄ ԵՐԿԱՐԱՏԵՒ ԽԱՆՁԳՈՐԻՄՆԵՐ
ԱՆԱՐԻՒՆԻԹԵՆԷ ԱՌԱՋ ԵՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՔՈՒԼԵՐԱ ԵՒ ՏՈՂՈՒ ՈՒՌԻՇ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ԺԱԼՏԱՏԵՂ, ԿԱՐՄՐԱՒԱՏ ՏՂԱՐԵՐՔԻ ՔԵՐՄ
ՓՈՐՁԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԲԱՆՔԷ ԵՒ ՈՒՌԻՇ ԲՈԼՈՐ ՄԱՐԵՑՈՂ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՍՈՒՆԿԻ ՆՈՒԱԶՈՒԹԵՆԷ ԿԱՄ ՄԱՐՄՆՈՒԹԵԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ՇՈՒԱԾ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՊՕՎԻՆԻՆ
ԱՂԻՔՆԵՐՈՒՆ ԲՈՐԲՈՔՈՒՄ ՍՏԵՆՈՒՄԸ ԵՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՍԱԿԻՆՆԵՐՈՒՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ՋՐԱՅԻՆ ՏԿԱՐՈՒԹԻՒՆ ՆԻՒԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՈՒԺԱԲԵՑՈՒԹԻՒՆ ԿԵՂԾՄԱԿ ԳԱՄԱՐ ՀԱՐԲԱՆԻ ՈՐԵԼԻՑ ՍԱՄԱԼԵԱՑ ԵՒ ՍԷՓ-ՈՒՐԻՇ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՎԱԿ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԳՈՒՇԻ ՄԻՏՈՅԱՆ ՄՆՑՈՂՈՒԹԻՒՆ, ԱՌԱՆԱՒ ՎԻՐԱՎՈՐՄԱՆԱՅՍ ԵՒՑԱԼՆ
ՊՕՎԻՆԻՆ որ քսանքեսթը տարիէ ի վեր մեծ օգուտով կը գործածուի Ամերիկայի, Եւրոպայի եւ Ճաբոնի բժիշկներուն կողմէ, հազարաւոր բժշկաց վկայութեամբ հաստատուած է թէ կը գերազանցէ բոլոր պատրաստ դեղերը, իր թէ բուժիչ եւ թէ սնուցիչ յատկութեամբ։
ՊՕՎԻՆԻՆը պատրաստուած է եզան մսին եւ մասնաւորապէս եզան ուղեղին եւ ոսկորներուն զօրացուցիչ եւ սնուցիչ հիւթերէն։ Այս պատճառով ՊՕՎԻՆԻՆի մէջ գտնուած օգտակար նիւթերէն մէկն ալ ֆոսֆորն է իր բնական վիճակին մէջ, որ՝ ինչպէս յայտնի է՝ մեծ եւ ազդու դեր մը ունի ոսկորի հիւանդութեանց բուժման եւ մանուկներու զօրացման եւ կազդուրման համար։ Աւելորդ է ըսել թէ բնական եւ դիւրամարս վիճակի մէջ ֆոսֆորի գործածութիւնն որ աստիճան նախընտրելի է, քան անբնական գործածութիւնը այդ դեղին։ Ահա այս պատճառով, փոխանակ ԿԱԹՆԱԽԱՌՆ ԱԼԻՒՐՆերու, ՊՕՎԻՆԻՆի գործածութիւնը կը յանձնարարուի մանուկներու հիւանդութեանց մասնագէտ բժիշկներու կողմէ։
ՊՕՎԻՆԻՆը բնաւ ՕՊԱՍ չի պատճառեր ոեւէ հիւանդի, ինչ որ ալ ըլլայ անոր դարմանման եղանակը։ Ուստի իր սնուցիչ յատկութեամբը, արագ ազդեցութեամբը եւ ամէնէն փափուկ ստամոքսներու կողմէ դիւրաւ մարսուելու յատկութիւններովը կը գերազանցէ բոլոր պատրաստ դեղերը, եւ մեծապէս կը նպաստէ մանուկներու, նոր ապաքինողներու, եւ վերջապէս ամէնէն փափուկ վիճակի մէջ գտնուողներու, ինչպէս նաեւ կաթ տուող մայրերու։
Ներկայ ծանուցման շուրջն ակնարկ մը նետել բաւական է, հասկնալու համար թէ ՊՕՎԻՆԻՆը ինչ կարգի հիւանդութեանց համար բուժիչ յատկութիւն ունի։
Նկատի առնելով նոյն դեղին ունեցած հրաշալի օգտակարութիւնը, ՊՕՎԻՆԻՆը բերուած է Թուրքիա եւս։ Վաճառման կեդրոնատեղին է Կ. Պոլիս, Ենի ճամիի մօտ, Օսմ. Նամակատան ետեւի փողոցը ԱՐԴԱՐԵԱՆ ԵՂԲԱՐՑ դեղավաճառատունը, որուն պէտք է դիմել Թուրքիոյ ամէն կողմերէն մեծաքանակ գնումներու համար։ Կը գտնուի նաեւ բոլոր մեծ դեղարաններու եւ դեղավաճառներու քով։

ՄՈՍ
ՇՈՒԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Ճամբորդ և ապրանք փոխադրող շոգենաւեր

Ա. կարգի	Բ. կարգի
Սէպի	Նարդօքրոս
Մինիա	Էմպէսիս
Բոփսիս	Գուզիրիս
Թէլպը	Մօերիս
Նարպոն	Ֆայէլի
Նավարին	Ֆարոս
	Թիպս

Առաջին կարգի շոգենաւերը շատ հանգստաւէտ են. նաւուն մէջտեղն ընդարձակ սենեակներ ունին, ելեկտրականութեամբ կը լուսաւորուին և կին ճամբորդներու համար տեղուն մի ունին։
Երկրորդ կարգի շոգենաւերն ալ սանմանափակ թուով ճամբորդներ կ'առնեն, բայց տեղուն չունին։ սդրկ. Կ. Պոլսէ Լիվրբուլ Ա. կարգի գինն է 15
» » Բ. » » » 11
Կը խնդրուի վաճառականներէն որ փոխադրութեանց և Ղալաթիոյ մաքսն հանելու համար իրենց հրահանգները ատն շոգենաւին ժամանումէն 24 ժամ առաջ։
Ամերիկայի և Եւրոպայի նաւահանգիստները տանելու համար ապրանքներ կ'ընդունուին։
Դիմել առ Ճ. Վ. Ուիթալ և Ընկ. Գործակալք
Ուիթալ խան, Գալատա գաղաւ, Պոլիս
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ ԸՆԿ.
34—50 31 Ճէյմս Մաքրիդ, Լիվրբուլ

ԲՈՒՆ
ՀԱՃԻ ՃԱՀԻՆ
Հայ վաճառատուն յանձնարարուած և պատրաստ հագուստներու, ամէն տեսակ չիք կոշիկներու և ատն գործածութեան համար ընթիր խասայի։
Մահմուտ Բաշա, փուռնի դէմ. Մեծ Եալարզ խան, վարի յարկ թիւ 16.—
Ապառիկի համար գիւրամատչելի պայմանք։
Կանխիկի համար 10% զեղչ։ 49—50

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ